СЕЛЯНКА УКРАЇНИ

Капустянські дитячі ясла, на Поділлі.

Ч 4

1925

Що є в журналі:

Сторінка

1 травня 1
День Червоного Друку. **Книгочий** 2
Всеукраїнська нарада серед жіноцтва 3
Десяте (оповідання). **Анатоль Гак** 4
Стомлений весняними днями (вірш). **О. Турган** 5
Літні ясла для дітей. **Е. Роземблюм** 6
Догляд за дітьми в-літку. **Лікар Федотова** 7
Як дійти до соціялізму. **С. Пилипенко.** 8
Наймичка (оповідання). **Т. Думка** 9
8 березня в Буцькому районі. Делегатка **В. Гравель** . 10
8 березня в с. Черепині. **З. Пелюсток** 10
Не хочемо відставати. Делегатка **Л. Жулінська** 11
Як ми готувалися до 8 березня. Жінкорка **Н. Хриненко** 11
Похорони без попа. **Делегатка** 12
Суд над «бабкою». Делегатка **Трегубова** 12
Старий і новий побут. **М. Синякова** 13
Конференція селянок. **Торбяк Софія** 13
Робітнице міста — допоможи селянці. **Е. Ф.** 13
Як заснувався у нас жінвідділ. Жінкорка **О. Павловська** 14
Як ми працюємо. Жінкорка **М. Б.** 14

Сторінка

Жіноцтво не спить. Селькор **Катран** 14
Йдуть до нового життя. Жінкор **Б.** 15
Дівчата стають до роботи. **Кислова Софія.** 15
В забутому селі. Жінкорка **М. Сиротенко** 16
Ще одно досягнення. **М. Гришко** 16
Жінки йдуть до Лікнепу. **М. Гришко** 16
Ряба хустинка (вірш). **Олена Журлива** 16
Килина Петренкова (оповідання). **П. Крижанівський** . . 17
Як виробляють сірники. **В. Шуманов** 18
Жінка Радянського Сходу 18
Про боротьбу з шкідниками . . . . 19—20
Кооперативний збут яєць. **І. Холмський** 21
Курчата. **О. Сачківська** 22
Що читати селянці. **Мих. Биковець** 22
Про боротьбу з туберкульозом. **Ф.** 23
Ганна Пшенишна. **Гр. Рогозовський** 23
Дитячі ясла. **Антоша Ко** 24
Що нам пишуть (на обкладинці) 2
Почтова скринька (на обкладинці) 3

ЩО НАМ ПИШУТЬ.

Жіноче свято.

В селі **Пісках (на Харківщині)** селянки урочисто одсвяткували своє свято—день 8-го березня. В цей день передано до партії дві делегатки.

На зібранні заслухано цілу низку доповідів.

Наприкінці улаштовано виставу, участь в якій брали виключно одні жінки.

А. Стрельцова.

Від шептухи—до лікаря.

В селі **Водяній (на Шевченківщині)** селянки поволі кидають бабів—шептух і звертаються до лікаря. Це через те, що до села приїзджає лікар і читає для жіночої організації лекції. Тепер наші жінки починають розуміти причини своїх хвороб та як від них лікуватися.

Шкода тільки, що ці лекції бувають дуже рідко.

Жінкорка **Бойко.**

Дівчача конференція.

Дівчата **Яблунівського району (на Лубенщині)** вславилися своєю відсталістю та несвідомістю. Для того, щоб зібрати дівчачу конференцію багато зусиль довелося прикласти. Треба було перевести збори дівчат по всіх селах. Були випадки, коли дівчата тікали зі зборів.

Підготовча робота дала добрі наслідки. На конференцію прибуло 80 дівчат. Для нашого району цифра завелика.

Дівчача конференція відіграла значну ролю в справі втягнення дівчат до жінорганізацій.

Мотря Гончаренко.

Делегатки—проти церкви.

В селі **В.-Сорочинцях (на Лубенщині)** делегатки довідавшись, що одна з делегаток ходить до церкви, запропонували їй не робити цього. Коли ж делегатка заявила на зібранні, що до церкви вона не перестане ходити, делегатки постановили виключити її з своєї організації.

Жінкорка **Л. Муха.**

Дівчата працюють.

При **Миргородському Сельбуді (на Полтавщині)** провадиться спеціяльна робота серед дівчат. Відбуваються дівчачі зібрання, якими керує комсомолка. Дівчата видають свою стінну газету під назвою «Рух».

Недавно дівчата улаштували виставу, виставивши власну п'єсу дівчачого гуртка „Чого ми досягли".

Своя.

Відкрилась консультація.

В селі **В.-Рогачик (на Катеринославщині)** відкрилась консультація для матерів і дітей. Як тільки почули про це селянки, так і повалили з усіх кінців села до консультації. Дощ, грязь на дворі, а вони з дітьми на руках поспішають за порадами.

Повага до консультації зростає.

Жігуліна.

З'їзд делегаток.

15 березня відбувся 1-й з'їзд делегаток **Іванківського району (на Київщині)**. Цей з'їзд—велике досягнення в житті селянок нашого району. До всіх питань, що розглядалися на з'їзді жінки ставились з увагою. Наприкінці з'їзду силами делегаток разом з учнями семирічної школи було влаштовано виставу.

Н. Хриненко.

Подарунок селянкам.

В селі **Жуківцях (на Червоноградщині)** в день 8-го березня селянки одержали від Паркому та спілки „Робос" подарунки—невеличкі библіотечки. Приймаючи ці подарунки, селянки обіцяли надалі працювати над своїм розвитком, щоб стати більш свідомими.

Делегатка **Шилова.**

Жінки ліквідують свою неписьменність.

На Григорівській цукроварні (Київщина) є Лікнеп. Минулого року в Лікнепі було всього 4 жінки, це на 30 учнів. В цьому ж році ми бачимо зовсім инше. Зараз у нашому Лікнепі є 30 жінок. Зростає також число жінок у Лікнепах околишніх сел.

Кислова Софія.

Жінсекція при хаті-читальні.

В селі **Марківці (на Полтавщині)** жінки об'єдналися в жінсекцію при хаті-читальні. Помічається активна діяльність делегаток: нема в селі такої установи, де б не працювали жінки.

В. Кравченко.

Учительки працюють разом із селянками.

В селі **Гарбузинці (на Одещині)** всі місцеві вчительки є членами жіночої організації. Вчителі та лікар часто улаштовують для жінорганізації спеціяльні лекції.

Наші селянки не можуть пожалітися на місцеву інтелігенцію. Добре-б було, щоб і в инших селах так робилось, як у нас.

Жінкорка **К. Лопушняк.**

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

СЕЛЯНКА УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ ЦЕНТРАЛЬНОГО ВІДДІЛУ РОБІТНИЦЬ І СЕЛЯНОК КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ (б) УКРАЇНИ.

РЕДАКЦІЯ Й КОНТОРА: ХАРКІВ, ВУЛ. КАРЛА ЛІБКНЕХТА, Ч. 11.

Ч 4 | КВІТЕНЬ | 1925 Р.

1 травня.

Вже 36 років святкує робітнича класа свято пролетарської єдности—1 травня.

1 травня—це день, коли працюючі маси заявляють свій протест проти визиску їхньої сили гнобительською класою, капіталістами.

В цей день робітники виходять на вулиці й на своїх червоних прапорах—символах революції—викидають гасла боротьби.

Напочатку, американські робітники вирішили об'єднаними зусиллями виступити проти експлоататорів-капіталістів з вимогами поліпшення свого становища, з протестом проти жорстокого визиску їхньої праці, з вимогою скорочення робочого дня до 8 годин, замісць 12 або 14 годинного.

Згодом цей рух перекинувся і на инші країни Західньої Європи. Що-далі, з розвитком капіталізму, то все тяжчими становилися й умови праці робітників й саме їхне життя. Отже необхідно було створити якийсь організований опір капіталістам. 1864 року було утворено міжнародне об'єднання робітників під назвою Міжнародного Товариства Робітників — або I Інтернаціонал. Це міжнародне товариство було утворено з метою захисту інтересів працюючих й з метою боротьби проти жорстокого визиску працюючих.

Карл Маркс—основоположник комунізму.

Та не довго проіснувало це робітниче товариство, всього лише 9-ть років, до 1873 року. Це якраз були часи після занепаду геройської спроби паризьких комунарів взяти владу до рук працюючих. Після їхньої поразки запанувала скрізь по всесвіту жорстока реакція, яка нищила паростки робітничого руху. До того ж, що й сам пролетаріят в ті часи не був добре організованим—ось ті причини, чого мусило загинути це перше міжнародне об'єднання працюючих.

Але заклик великого вчителя комунізму Карла Маркса — пролетарі всіх країн єднайтеся — не дивлячись на тяжкі часи для розвитку робітничого руху, знайшов відгук у працюючих. У 1889 році знов було заложено міжнародне об'єднання працюючих, під назвою 2 Інтернаціоналу.

На першому з'їздові 2 Інтернаціоналу було визнано за необхідне святкувати день 1 травня, як свято пролетарської єдности, коли робітники усіх країн організовано виходили-б на вулиці й демонстрували свою силу, свій протест проти гніту капіталу.

Спочатку святкування 1 травня проходило майже скрізь, тільки під гаслом—8 годинний робітничий день. Але й цього було досить, щоб буржуазія всіма засобами боролася проти цеї демонстрації пролетарської єдности. Бо 8 годинний день визначає для капіталістів зменшені прибутки й саме головне, що робітник працюючи не цілий день, а тільки частину його, має час для того щоб думати, щоб учитись й т. инше. А це було найстрашнішим для буржуазії. Вона прикладала всіх зусиль, аби задушити, аби не дати можливости пролетаріятові демонструвати свою силу.

Засобів для цього капіталісти мали досить. Для їхніх послуг було військо, в'язниці й взагалі цілий державний апарат.

Ще мабуть всі пам'ятають як проходило свято 1 травня у нас за царизму? Як оскаженіло розправлялась буржуазія зі спробою робітників вийти на вулиці. Кілька найкращих передових борців за визволення працюючих полягло під кулями царського війська й ще більше їх добре пам'ятають козацькі нагаї!

Та не дивлячись на те, що капіталісти мали всі засоби до придушення пролетарської свідомости—все ж їм не вдалося цього зробити.

Правда, під час імперіялістичної війни капіталістам пощастило засліпити очі патріотизмом пролетаріятові, та не на довго й то власне не пролетаріятові, а тільки його ватажкам, що складали верхушку 2 Інтернаціоналу. Керовники 2 Інтернаціоналу під час війни стали одверто підтримувати капіталістів в їхніх імперіялістичних замірах.

Революційний рух почав підупадати. Але инша частина керовників робітничого революційного руху, під проводом тов. Леніна, ні на крок не відійшла від заповітів К. Маркса—боротьби за перемогу працюючих, за комунізм, і оголосила війну—війні.

Ця частина дійсних революційних керовників робітничого руху вийшла зі складу 2 Інтернаціоналу, а з ними й значні пролетарські маси, які зрозуміли зрадницьку політику 2 Інтернаціоналу. З відходом кращих революційних сил 2 Інтернаціонал почав розпадатися і зрештою був засуджений на загибель.

Під час війни, свято пролетарської єдности—1 травня майже не святкувалось, але там де воно святкувалось, воно проходило під гаслом—війна-війні, тоб-то за припинення страшної бойні, яка винищувала пролетаріят й руйнувала його добробут, збагачуючи тільки капіталістів, які власне й були винними в тім, що велась війна.

Тільки з вибухом революції в Росії, коли хоч в одній країні, влада перейшла до рук працюючих, було утворено нове міжнародне об'єднання робітників—III Комуністичний Інтернаціонал. До нього ввійшли всі дійсно революційні пролетарські маси усіх країн.

Тепер уже з утворенням Комуністичного Інтернаціоналу—бойового штабу революції, свято 1 травня у нас в Союзі радянських республік перетворилося в грандіозну демонстрацію перемоги пролетаріяту й свято солідарности з закордонним пролетаріятом, що йде по вказівкам III Інтернаціоналу до всесвітньої перемоги працюючих.

А за кордоном цей день стає оглядом пролетарських сил, що скоро перетвориться в похід проти капіталу, в організовану боротьбу за диктатуру пролетаріяту, за знищення гніту капіталу.

В день 1 травня наш гарячий привіт революційним робітницям і селянкам, що поруч зі своїми братами змагаються в героїчній боротьбі за перемогу комунізму!

День Червоного Друку.

П'ятого травня що-року святкують трудящі День Червоного Друку—своєї робітниче-селянської книжки, газети, журнала.

Спитають легкодушні—а чого тут святкувати?—І засоромляться, коли ми їм скажемо, що за один минулий рік радянські видавництва випустили по-над 20 мільйонів ленінських книжок—мало не стільки, як усього люду на Україні. А що каже книжка?—Вона говорить до нас, як жива людина, тоб-то це пішло в світ 20 мільйонів ленінськіх голів, ленінських агітаторів.

А що було раніш, за царату? Книжки, газети, журнали були в руках поміщиків і буржуазії. Вони говорили до робітників і селян мільйонами голосів, утовкмачували їм у голови буржуазні думки, виховували покірних рабів капіталу, темних овечок для «пастирів господніх»—попів.

Революція одібрала в панів цю могутню зброю. Революція дала голос трудящим і заткнула пельку панам. Оце і святкуємо 5 травня.

Трудяще жіноцтво теж має чого радіти в цей день. За старі часи свої часописи мали тільки «барині». Видавався в Москві «Журнал для женщин», що його треба було б по правді назвати «журнал для нероб»—саме такий: з нечевля лежить панія на канапі та читає про всякі любовні пригоди—чим би їй ще займатися, як не кавалерами?

А ще був «Журнал для хозяек», теж для хазяйок-міщанок. Писалося там, як бариням господарювати, як смачну страву варити, як модну спідницю скроїти, як у себе повні груди виплекати, та добрий колір обличчя. Про це найбільше панї та панночки дбали—як себе красивою зробити, щоб вигідніше та скоріше себе заміж продати. Отже сила була журналів модних—про всякі убрання, капелюшики, ріжні прикраси.

Тепер знов підводить голову непманська буржуазія і знов появляються такі журнали.

Але перше слово належить робітницям і селянкам. Вони ніколи не мали своїх часописів. Тепер ми маємо на Україні «Коммунарку» для робітниць і перший на Вкраїні часопис українською мовою для селянок—нашу «Селянку України». Ще є один такий часопис за кордоном—в Америці, зветься він «Робітниця». До того були тільки сторінки в газетах (прикладом, у «Селянській Правді»—«Трудівниця»). Один час «Комунарка України» видавалася двома мовами.

В той час, як старі часописи писалися панами для панів, тепер пишуться трудящими для трудящих.

В нашій «Селянці України» ввесь час росте число вміщених селянських дописів. Отак було:

у 1924 році		у 1925 році	
вересень	12 дописів	січень	17 дописів
жовтень	8 „	лютий	27 „
листопад	22 „	березень	30 „
грудень	17 „		разом 133 дописів.

Більше всього нам присилають дописів селянки з Полтавщини (за півроку з них надруковано 35 дописів) далі з Київщини (23). Менше всього—з Чернигівщини (тільки 4), та Донеччини (6).

Оце нас більш над усе в день друку має й турбувати. Коли всі ми знаємо заповіт Ленінів: «кожна куховарка повинна навчитися керувати державою», значить тим більше кожна трудяща жінка повинна навчитися як слід викладати свої думки—і словесно і листовно на папері.

Отже ми й закликаємо наших читачок, насамперед, брати участь у нашій роботі, надсилати дописи про життя-буття жіноче, свої думки про стан жіночої справи та як його поліпшити. Грамотністю нема чого турбуватися—на те й редакція, щоб виправляти незграбно написане.

І друге завдання стоїть перед нашою свідомою трудівницею—поширювати наш часопис. Обійдіть ваших сусідок,покажіть нашу «Селянку України» і спитайте:

— Ти грамотна? Ти хочеш брати участь у жіночому русі, дбати про визволення жінки, про краще наше жіноче життя? Чого ж ти не передплачуєш «Селянку України? Може тобі шкода 15 копійок на місяць чи для тебе це занадто дорого? Так давай складемося удвох, утрьох,—хіба по п'ятаку багато буде? Прийде часопис: одна почитає, другій віддасть, а то й гуртом сядемо, вголос почитаємо.

І третє ще просимо: напишіть, що вам у нашому часопису подобається й що—ні.

Зберіться гуртом, наші читачки, обговоріть оці запитання й дайте нам відповідь, щоб ми у редакції могли виправити свої хиби. От на таке відповідайте:

1) Скільки чисел „Селянки України" ви читали?

2) Чи розумієте ви мову, якою пишеться журнал, чи часто трапляються слова й вирази, котрих ви не знаєте?

3) Який відділ найбільше подобається?

4) Чого бракує, на вашу, думку, в журналі?

5) Чи подобається зовнішній вигляд нашого журналу, його обкладинка, шрифти (букви), малюнки?

6) Чи справно ви одержуєте часопис?

7) Як, на вашу думку, можна налагодити ширше розповсюдження „Селянки"?

8) Чи пишете ви до нас, а коли ні, так чому?

9) Які ще журнали ви читаєте чи хотіли б читати?

10) Що ще хочете додати з порад для нас та побажань своїх?

Книгочий.

Всеукраїнська нарада по роботі серед жіноцтва.

Від 10 до 12 квітня в Харкові відбулася Всеукраїнська нарада по роботі серед жіноцтва. На нараді було по-над 200 губернських та низових робітників.

Нараду вітали: генеральний секретар ЦККП(б)У тов. Каганович, ВЦВК'у тов. Петровський, представниця ЦВ при ЦК РКП тов. Калигіна та представники різних робітничих організацій.

Секретар ЦККП(б)У тов. Клименко зробив доповідь про чергові завдання партії на селі. Доповідач говорив, що робітникам, які ведуть роботу серед селянок, треба завжди пам'ятати про те, що селянку-незаможницю треба організувати й виховувати в комуністичному дусі, але в той же час не треба одштовхувати кращу активну частину середнячок, яких треба втягти в делегатки. Крім цього, на селах є кустарні ткацькі майстерні. Треба повести роботу і організувати жінок, що працюють у цих майстернях. Батрачок треба втягати до спілки Всеробітземлісу.

Учасники Всеукраїнської наради по роботі серед жіноцтва.

Доповідь про роботу серед селянок зробила завідуюча ЦВ робітниць та селянок тов. Левкович.

— Втягувати селянок до громадської роботи,—говорила т. Левкович,—приходиться в тяжких умовах. Проте, на останніх перевиборах до сільрад на Україні було обрано 13% жінок, тоб-то вдвоє більше, ніж торік, до Райвиконкомів—4%, а до Окрвиконкомів—15%. Зараз центр ваги роботи серед селянок треба перенести на те, щоб поглибити й поширити масову роботу. Основною масовою роботою серед селянок є делегатські зібрання. Жінвідділи мусять вжити заходів, щоб втягнути в делегатські зібрання і середнячок. Змістом роботи делегатських зібрань мусить бути не тільки розмови на політичні теми, але й обговорення питань, звязаних з радянським і господарчим будівництвом на селі. Крім цього жінвідділи мусят допомагати в колективізації сільського господарства і на ділі доказувати селянству необхідність перебудови на селі.

Тов. Шинкар зробила доповідь про літню роботу серед селянок.

В-літку,—каже тов. Шинкар, — завжди робота серед жінок-селянок притихає або зовсім нічого не робиться, але на це літо ми гадаємо вжити заходів, щоб ця робота продовжувалася і провадилася так, щоб не перешкоджала щоденній праці жінки-селянки в її сільському господарстві. **За літо ми мусимо підготуватись і до осінньої та зимньої кампанії.**

Нам треба впродовж цього літа поглибити і зміцнити роботу серед сезонних батрачок по цукроварнях та плантаціях, а також збільшити роботу серед тих жінок, що працюють по колективних і радянських господарствах. Наступного літа нам треба активно почати роботу в **справі утворення нового побуту по наших колективних господарствах.** Роботу серед жінок-селянок ми думаємо провадити так, щоб не заважати їм у що-денній роботі і вибирати час, коли селянка не дуже занята своєю працею.

Цим літом наші округові і районові організатори мусять послати на **курси при губжінвідділах** таких товаришок, щоб після курсів з них вийшли гарні організатори.

До цих курсів треба віднестись серйозно і послати виключно таких робітниць, що знають село і селянське життя.

Анатоль Гак.

ДЕСЯТЕ.

(Оповідання).

Село Свиридівка.

Є таке село на Україні. Темне село, затуркане село, далеке від міста. Вірять там досі, не виключаючи й комнезамів, у бога, в чорта, в домового, та иншу нечисту силу.

Про жіночий рух у свиридівців немає й на думці. Ще не було й одного випадку, щоб хтось із свиридівських бабів пішов на сходку. Про делегаток в Свиридівці зовсім не чули. За права жіночі нема кому заступитися.

Темне село Свиридівка, затуркане село, далеке від міста...

На тридцять п'ятому році життя свого Уляна мала дев'яту дитину. Цілою черідкою ходили за нею діти,—дрібні, як курчата, обшарпані, замурзані з розкуйовдженими головами. Доглядати за дітьми Уляна не мала часу. В-літку Улянині діти запруджували всю вулицю, здіймаючи стовпи куряви, а в-зімку ходором ходила від них піч. Із хати майже не виходили,—на всіх мали лише одну пару чобіт,—а за столом зчиняли лемент,—не вистачало всім ложок.

— Сарана!.. Ну настояща тобі сарана!—хапався за голову Мусій—Улянин чоловік.—І коли вже ти перестанеш їх родити?..

Уляна мовчки відверталась до печи і рубцем десятчаного фартуха змахувала з очей сльозу.

А Мусій продовжував:

— Сипле ними, як із ворочка... Чуба скоро на голові об'їдять, а їй усе мало: плодить та й плодить...

— А чим-же я винна?..—вже крізь плач озивалась Уляна.

— Ато я винен?.. Скажи: може я винен?..—допитувався Мусій. Далі додавав:—попробуй мені вилупити ще одно—з хати вижену.

Він сердито зиркав на жінку, хапав шапку і поспішав до Степана, щоб випити там пляшку самогону.

Уляна плакала.

— Мусій розмахнувся і що є сили ударив кулаком по мисці

Коли на землю упав перший пожовклий лист, а на побілілих стернях бродили журавлі, Уляна ходила з десятим. Чоловікові про це не казала ні слова—боялась. За столом, шматок найм'якшого хліба ставав Уляні поперек горла.

Запримітив Мусій, що з жінкою сталась переміна. Одного разу, за обідом запитав він жінку:

— Що, може,—знову?..

Рука його з ложкою борщу повисла в повітрі,—не доніс до рота,—очей не зводив з Уляни.

Уляна не відповіла ні слова. Мовчки проковтнула сльозу і опустила очі донизу. Жвавіше заходили її схудалі груди, затремтіла права рука, а на блідому лобі зарухались нервові зморшки.

Мов окропом ошпарило Мусія.

— Знов?.. Десяте?.. Ах ти ж...

Мусій розмахнувся і що є сили ударив кулаком по мисці. Брязнуло череп'я від розбитої миски і посипалось додолу. Ховаючись далеко під ковдру, пурхнули від столу на піч налякані діти.

— Що ти робиш?—кинулась до Мусія Уляна.

— Геть!..

Мусій сильним рухом одштовхнув од себе Уляну, схопив шапку і, не сказавши більше ні слова, подався до Степана.

На столі парував розлитий борщ. Упавши на припічок головою, ридала Уляна. А з печи, мов малі мишенята, визирали налякані діти.

Мусій із Степаном допивали третю пляшку. На столі валялась надгризена цибулина та ще дрібок соли—„бахмутки". Це така закуска. Мусій вихиляв чарку за чаркою і не переставав жалітись:

— Це ж, скажу я тобі,—заріз!.. Настоящий заріз... Ти тільки подумай: десяте!.. Шутка сказать—десяте!.. Їй нічого,—надулась зайвий раз—і готово... Всьо'дно, що горіха злущить... А попробуй-но їх одягти, обути, прогодувати... Чуба на голові не вистачить... Це ж—настояща сарана!...

— Д-да, з дітьми тепер трудно,—погоджувався Степан.

— О, як трудно!.. Але вона цього не понімає,—сипле та й сипле ними, мов із ворочка... І я не понімаю, почому совецька власть не дає нашому тьомному братові якихсь средствов, щоб дітей поменше плодилось?..

— А ти, Мусію, не так часто лягай з Уляною,— порадив жартуючи Степан.

Братіку мій, повіриш—коли-не-коли пересплю, а воно диви, вже десяте.

— Ха-ха-ха!..—залився голосним сміхом Степан.

— Хрест мене вбий!..—забожився Мусій —У тім-то, брат, і закавика, тому-то я свою й товчу що-дня...

— Не поможе... Краще ось що зроби.— Степан нахилився до Мусія і говорив до нього пошепки.—Пошли жінку на Заячі Хутори, до старої Таранихи... Вона — професор по цій часті... Походить коло баби—до гроба не буде родити...

— Невже?..

— А ти не знав?... Усі жінки, що не мають дітей, побували в неї.

— А що вона бере за це?

— Пусте... Курку, мірку картоплі— ото-й досить із неї...

— Та я не пожалію й десятеро курей!—зрадів Мусій.— Ти ж тільки пойми: десяте! А це ж іще й не кінець...

— Небезпремінно пошли...

— Інтересно, як вона це робить?..

— Моментально... Чимсь, кажуть, напоїть, потім заставляє жінку брати камінь—так з неї „все" й витече... Понімаєш?

— Неодмінно пошлю!.. Давай ще пляшку... Могорича ставлю...

Вони взялися за четверту пляшку.

Промайнули осінні місяці. Над вербами крутились голодні ворони. Дорогу на Заячі Хутори давно вже замело снігом. А Уляна ще й досі не йшла до Таранихи: боялася згубити своє здоровля.

Мусій поїдом їв жінку. Мало не що-дня, п'яний він, кидався до Уляни з кулаками і шарпав її за коси.

— Або ти у мене не родитимеш, або я тебе зажену на той світ, анахтемська твоя душа!..—Кричав розлютований Мусій.—Завтра ж іди мені до Таранихи!..

— З ума б ти та з пам'яти зійшов із своєю Таранихою,—плакала Уляна.—Що вона допоможе?..

— Допоможе!.. У Іванихи — одно!.. У Сердючки — нема ні одного!.. У Хіврі—теж нема ні одного!.. Чого то так?..—репетував на всю хату Мусій.—Іди до Таранихи — й у тебе не буде...

— Не піду, я тобі сказала!..

— Не підеш?—Мусій увесь трясся.

— Не піду!.. — рішуче відповідала Уляна.

— Так я сам зроблю тобі так, щоб ти більше не родила. Мусій схопив Уляну за косу і поволік до мішка з борошном, що стояв у кутку.

— Що ти робиш, навиженний?—голосила Уляна.

— Бери, анахтемська душа, оцього мішка!.. Бери!..—кричав не своїм голосом Мусій.

— Пусти!..

— Бери мішка!..—Мусій так крутнув Уляну за косу, що вона лицем упала до землі.—Бери, піднімай, щоб скинула к чорту дитину.. Понімаєш?.. Нехай з тебе кишки виверне!..

— Пусти!.. Діти поперелякуєш...—припавши до землі, голосила Уляна.

— Не візьмеш?..

— Пусти, п'янюго!..

— Так ось же тобі!.. Ось!.. Ось!..

Важкий чобіт пройшовся по Уляниному тілі: Мусій топтався ногами по жінці, а вона не своїм голосом кричала: „рятуйте!.. рятуйте"!...

Рятувати Уляну не було кому. На печі верещали налякані діти...

Через кілька день, коли в полі крутила страшна завірюха, Уляна йшла на Заячі Хутори. Несла з собою двоє курей, та клунок картоплі. Під очими в Уляни чорніли синяки, а на щоках виблискували замерзлі сльози.

А Мусій у цей час пив у Степана самогон і весело вихвалявся:

— Пішла таки моя Уляна до Таранихи... Довго не хотіла йти—нарешті пішла..

— Значить, тепер дітям—кришка?—запитував Степан.

— Кришка!..

Мусій на радощах проп'янствував цілий день.

Додому Уляна повернулась лише через три дні. Страшна повернулась: із почорнілого обличчя визирали біль та втома, а під впалими очима лягли дугасті смуги. Коли увійшла до хати, не могла встояти на ногах. Діти допомогли матері роздягтися. Уляна безсило опустилась на піл.

...Уляна йшла на Заячі Хутори.

Навколо неї обсіли діти, що скучили за матір'ю.

— Мамо, змерзли?—запитували діти.

— Змерзла діточки,—ледве чутним голосом відповідала Уляна.

А ввечері Уляна лежала в гарячці. Ввесь час їй увижалась баба Тараниха. Уляна простягала до неї руки і благала не чіпати її.

Діти злякано дивились па матір.

А через два тижні Уляна померла.

Стару Карпиху, що йшла доглядати хвору Уляну, того дня витягли з кучугури. Карпиху з кучугури витягли, але чоботи її залишилися в снігу,—вернулась стара до себе додому. Мусій ще напередодні повіз до млина і не вертався.

Уляна померла, оточена колом своїх малих дітей.

— Гр!.. Гр!..—тарабанив під віконню скажений вітер, страшним чудовиськом зазираючи в хату.

— Мамо!... Мамо!..—скрикували налякані діти і горнулися до матері.

Мати мовчала.

О. Турган.

Стомлений весняними днями...

Стомлений весняними днями
Чекаю Першого Травня,
На демонстрацію з нами
Піде комсомолка Таня.

І всі ми веселі й раді
До міста підем по шляхах,
Над нами хмари кудлаті
Майнуть по блакитних степах.

Спів наш, як буряна злива,
Тишу на полі розколе
І впаду я,—мрійник щасливий,
На наше пахуче поле.

Знаю: Таня на мене гляне
І засміється кудись у бік,
А в мене захоплення п'яне
Прокинеться як і торік.

Питанням грякну я в душі:
(Вище червоні прапори)
— Хто ж нашу силу подужа?
Хто ж нашу радість поборе?

Літні ясла для дітей.

Кожного літа, ось уже п'ять років по селах України організуються літні дитячі ясла, що з кожним роком ширяться все більше й більше.

П'ять років тому, на селі ніхто не знав, що воно таке ці літні ясла, нащо вони потрібні і яке вони мають значіння для матері-селянки та її дітей. Ось через що так недовірливо спочатку ставились селяни до літніх ясел. Через це 1921 року, коли літні ясла вперше організовувались на Україні, вдалося відкрити тільки 46 ясел.

Минуло чотирі роки. Чотирі роки тяжкої роботи. Чотирі роки пильно придивлялось село, а разом з ним і мати-селянка до того, яку користь дають літні ясла їй і її дітям.

Найкращим доказом того, що ясла себе виправдали, що це не будь чия вигадка, а пекуча потреба для села, є те, що торішнього літа, на Україні за допомогою самих селян організувалось 426 літніх сільських ясел.

Дитячі ясла в селі Попієвці, на Полтавщині.

Ясла уберегли не одну тисячу селянської дітвори не тільки від хвороби, але й від смерти. Ясла допомогли матері-батрачці, матері-одиниці справлятись зі своєю працею без шкоди здоровлю її дітям.

З року на рік ясла ближче стають до селянки. Поширюється серед населення та робота, що її провадять ясла. Спочатку, ясла, дітей тільки годували. Через це їх селяни називали „кухнею". А тепер ясла не тільки допомагають матері-селянці доглядати за своїми дітьми, але й навчають селянку розбіратися в тих справах, що її цікавлять.

Ясла допомагають селянці розвіяти ту темноту й несвідомість, що панує над жінкою-селянкою.

Ясла мусять стати поруч селянки й стати її кращим товаришем. А селянки повинні з щирим серцем іти до цих організацій. У яслах селянка завжди знайде потрібну пораду й допомогу.

Літні сільські ясла організовувались на 2—3 місяці, а по де-яких місцевостях ще й на коротчий строк, цеб то тільки на той час, коли мати селянка працює на полі.

Але такі ясла вже не цілком задовольняють селянку. Робоча пора для селянки не тільки жнива. Вона ходе на роботу і в иншу пору.

Чимало селянських родин на різних фронтах позбулися своїх батьків, що утримували родину. От-же жінці-селянці на власних плечах доводиться тримати тягар турбот за свою родину.

Матері-селянці тепер доводиться не тільки під час роботи на полі, залишати без догляду дітей і йти на заробітки. Ій иноді доводиться на круглий рік іти в найми до чужих людей, щоб хоч як-небудь прогодувати свою сім'ю.

Такі матері-селянки майже цілий рік працюють на цукроварнях, по великих радянських господарствах то-що. Такі жінки майже нічим не відріжняються від міських робітниць. Ім також тяжко справитись одночасно і з доглядом за дітьми і з своїми наймами.

Все більше й більше стає селянка і до громадської роботи. На Україні налічується не один десяток тисяч селянок — членів сільрад, делегаток та членів инших організацій на селі. Цим жінкам також треба вирішити, як його провадити громадську роботу без шкоди для своїх дітей.

Літні сільські ясла, що відкриваються цього року мусять цілком обслужити дітей матерів батрачок, червоноармійок, незаможниць, матерів-громадських діячів на селі та дітей инших найбідніших селян.

Діти середняків також потрібують літніх сільських ясел. Діти ці залишаються без всякого догляду в той час, коли батьки їхні працюють на полі. Стара бабуся або старша сестра не можуть уберегти дитину і доглянути за дітьми, щоб не трапилось якого лиха.

Що менша дитина, то більше вона вимагає догляду, то більше за нею треба доглядати. А чи може стара баба, або старша сестра доглянути грудну дитину? Вона його і кислим квасом напоє і хлібом нагодує або. ще будь-що вчинить. Захворіє дитина і може вмерти раніше, ніж мати встигне повернутись додому.

Для того, щоб уберегти грудну дитину від смерти не можна її відлучати від грудей матери і під час літньої спеки.

Мати-селянка, йдучи на поле мусить брати з собою і грудну дитину, коли вона харчується тільки грудьми.

Але й так не зовсім добре буває. Покладе вона його на відкритому місці: припікає йому сонце, кусають мухи, кричить немовлятко, надриваючись. А хіба може селянка часто відриватись від роботи, щоб своєчасно нагодувати й напоїти, або перев'язати дитину. І лежить дитина довгий час без догляду, без їжи і без води.

Треба добиватись того, щоб мати, беручи з собою дитину, мала можливість правильно годувати її грудьми і дитина увесь час би одержувала б добрий догляд. **Це зроблять польові пересувні ясла.**

Такі ясла, цього літа будуть організовані там де на полі працює багато матерів, недалеко одна від другої. (Наприклад на буряковий плантаціях, в великих радянських господарствах, колективах то-що).

Ці ясла посовуватимуться услід за матирью-селянкою з одного клину на другий.

Ясла що-далі стають невипадковими установами для села. Сільські ясла все більше й більше стають похожими на постійні міські ясла що обслуговують матір —робітницю.

Все ближче ми наближаємось до тої пори, коли на селі ясла існуватимуть круглий рік. Добре налагоджені ясла будуть обслуговувать матір-селянку, не тільки під час польових робот, але й протягом круглого року.

Е. Розенблюм.

Догляд за дітьми в-літку.

Наближається весна та літо. Скоро почнуться роботи на городі, а потім літня гаряча пора. Зранку до вечора селянка працюватиме на полі, а грудні діти залишатимуться сами, під доглядом старих або малих дітей. Тяжко доведеться грудним дітям. Коли їх і так багато вмирає, то в-літку ще більше. Та й не дивно, бо найбільше хворіє й умирає дітей на селі через те, що їх неправильно годують грудьми, не гаразд за дітьми доглядають та неправильно й рано починають підгодовувати.

В-літку, коли мати цілий день працює на полі, їй ніколи годувати дитину грудьми. Вона залишає дитині соску не завжди чисту, добре як що з молоком, ато просто нажує хліба та й залишає дитині. Кричить дитина, аж заходиться. Молоко скисає, розливається, мухи лазять по сосці й по дитині. Після цього й дивуватись нічому, що в-літку грудні діти хворіють на бігунку (понос), і часто густо вмирають.

Не може бути грудна дитина здоровою, коли вона, особливо в-літку нагло відривається від грудей. В-літку всяка їжа швидко псується, а мухи ще й заразу переносять. От, коли дитину літом не годувати грудьми, то вона дуже легко захворює. Занехаяна, без догляду дитина, захворює на ріжні шкіряні хвороби, які дуже легко ускладняються і ведуть дитину до загибелі.

Щоб допомогти селянці-матері зберегти життя й здоровля дитини, щоб дати можливість їй спокійно працювати, організуються на літню пору ясла. Ясла організуються так, щоб під час роботи діти, мали притулок. Перед початком роботи, мати відносить свою дитину до ясел. Там її обдивляються і, коли дитина не хвора на пошесні хвороби, передівають її в білизну ясел. Дітей хворих на пошесні хвороби це-б-то, такі хвороби, що переходять з одної дитини на другу, до ясел не приймають. Не можна нести дитину до ясел і з тієї хати, де є пошесні хворі, бо дитина хоч і здається здоровою, але може бути в тому стані, коли хвороба ще не виявилась, й може заразити инші діти. Через це у яслах треба мати окреме помешкання, куди можна б було відділити до приходу матері, дитину, що раптово захворіла.

В яслах, грудні діти мають потрібний догляд і їх відповідно зростові там годують. А діти від 1-го до 4 років вимагають уже не тільки догляду та годівлі, але й виховання. Через це в яслах завжди є сестра-виховательна, що доглядає за дітьми. У яслах діти привчаються як треба їсти, а також до колективного життя.

Дитячі ясла в с. Руновщині, на Полтавщині.

При яслах відбуваються загальні збори матерів, діти яких перебувають у яслах. На цих зборах обговорюються всі справи, що торкаються життя ясел і тут же мати знайомиться з тим, як треба годувати дитину та як за нею доглядати. Ці знання завжди потрібні матері і здадуться їй на той час, коли ясла будуть закриті і дитина знов буде біля матері цілий день.

Ось через що матері-селянки мусять брати активну участь в організації ясел.

Лікар Федотова.

3-й з'їзд селянок Люботинського району (на Харківщині).

ЛЕНІН і СЕЛЯНСТВО

Як дійти до соціялізму?

Все своє життя товариш Ленін присвятив оцій велитенській справі. Він показав нам вірну й найкоротчу путь до соціялізму. Як же він учив про це? Слухайте:

«**Соціялізм є знищення класів.** Щоб знищити класи, треба насамперед скинути поміщиків і капіталістів. Цю частину задачи ми вже виконали, але це—тільки частина, а до того ще й не така важка. Щоб знищити класи, **треба ще знищити ріжницю між робітником і селянином,—зробити всіх робітниками.**

Цього відразу зробити неможна. Це задача, куди трудніша й, звичайно, дуже довга. Це задача, що її неможна розвязати, скинувши якийсь клас. Її можна розвязати тільки **організаційною перебудовою всього громадського господарства,** переходом від окремішнього, поодинокого, дрібного товарового господарства до великого суспільного господарства. Такий перехід, звичайно, дуже довгий. Такий перехід можна тільки затамувати й утруднити, вживаючи поскваппі й необережні законодавчі засоби.

Прискорити такий перехід можна тільки такою допомогою селянству, що давала б йому змогу **поліпшити всю хліборобську техніку,** перебудувати її згори донизу.

Щоб вирішити цю другу задачу, пролетаріят, що переміг буржуазію, повинен неухильно провадити таку основну лінію своєї політики що до селянства:

Пролетаріят повинен розділяти, розмежовувати селянина-робітника і селянина-торговця, селянина-трудівника й селянина-спекулянта.

В цьому розмежуванні вся суть соціялізму».

Тов. Ленін промовляє з трибуни.

Оце і є вчення тов. Леніна про перехід до соціялізму. Але, яким способом треба робити той перехід, що **тепер** робити нам, щоб наблизитися до нього?

Пише товариш Ленін про це так!

„Тепер ми повинні усвідомити й перевести в життя, що той суспільний лад, що ми його повинні підтримувати з усіх сил—**є лад кооперативний.** Власне кажучи, нам залишилося **тільки одне:** зробити нашу людність остільки «цівілізованою» (освідченою, насамперед—письменною), щоб вона зрозуміла всю користь від поголовної участи в кооперації і налагодила цю участь. „Тільки" це: **Ніякі инші мудрації нам не потрібні тепер для того, щоб перейти до соціялізму".**

Підсміюється тов. Ленін, пишучи оте „тільки". Підсміюється ось чому:

„Щоб збудувати цей „устрій цівілізованих кооператорів" **треба кооперувати все селянство,** але це повне кооперування неможливе без цілої **культурної революції,** без цілої історичної доби культурного розвитку всієї народньої маси. Для нас досить тепер цієї культурної революції, щоб стати цілком соціялістичною країною, але для нас ця культурна революція становить неймовірні труднощі".

Отже повторимо думки Ленінові:

Ми хочемо завести комуністичний лад; коли не буде багатих і бідних, буде кожному по потребі і кожному по силі його, коли буде спільна праця й спільний спожиток. Для цього треба знищити приватну власність. Приватну власність мають класи власницькі, насамперед поміщики й буржуазія. Треба їх знищити. Це ми зробили.

Але це не все. Приватну власність має і селянство. Та не можна в нього цю власність одбирати, як це ми зробили з буржуями. Треба винайти инший спосіб.

Приглядаючись до селянства, бачимо його подвійну натуру: він і трудівник, він і власник. Перша половина тягне його до робітництва, друга – до буржуазії. Треба пролетарству перетягти селян на свій бік. Це можна зробити, допомагаючи селянинові поліпшити його господарство і дати, насамперед, кращі машини, кращі фабрично-заводські вироби.

Разом із тим треба кооперувати селянство. Кооперація — слово латинське — значить **спільна праця.** До спільної праці треба тягти селянство — оце і є спосіб позбавити його приватної власності без жадного насильства. А залишити приватну власність — це і є перейти до соціялізму.

Кооперація корисна селянству. В спільній праці й спільному споживанні є великі вигоди. Треба, щоб селянство це зрозуміло. Але це трудна, велика задача, бо для цього треба показати тую користь наочно, треба, щоб селянин почув її, побачив на своєму житті.

Зразу цього не зробити. Для цього багато, багато років треба. Треба перебути цілу добу культурної революції. Культурою звемо все, що полегшує життя і працю: машини, залізниці, телефони, громадський устрій, побутові звичаї, ріжні корисні знання.

Отже це все треба змінити на нові, пристосовані до соціялістичного життя—це й буде культурна революція. Для неї, насамперед потрібна звичайна грамотність, далі—вміти господарювати, як велить наука, далі — розбиратись гаразд у політичних, громадських справах. Усього цього в нас іще не має.

Переломити нашу народню темряву, зробити ще й цей переворот у нашому житті – це і є зробити культурну революцію. Знищити в нашому житті те, що тягне до власницького, буржуазного життя, те що звемо буржуазною культурою—і укріпити те, що веде до безкласового суспільного життя, те що звемо пролетарською культурою—оце наша теперішня задача.

Вона трудна й складна, вона довга й тяжко поборна, але з прапором Леніновим, з наукою його ми переможемо й до комунізму дійдемо.

С. Пилипенко.

Т. Думка.

НАЙМИЧКА.

(Оповідання).

У кухні неймовірна духота. Вогнем пашить від побурілої плити—наблизитись не можна. Палахкотять дрова, шкварчить на сковороді засмажка, булькотить у кастрюлях страва. Біла пара великими клубками підноситься до почорнілої від диму стелі.

— Швидче там, Наталко, порайся!—чується з кімнати голос директорші.

А у Наталки туманом заслалися очі, безсило опускаються стомлені руки, хилиться до низу голова.

Вже вечоріє, а роботи у Наталки—і кінця-краю їй невидно. Вигадали господарі увечері обідати. По обіді треба йти на двір: там ревуть корови, кричать гуси, качки, гиндики, кури... А ще й підлогу треба мити—шість кімнат... Дерево загнала Наталка під ніготь, наривае палець, але підлогу треба мити. Увечері директорова сім'я піде до театру, а Наталка візьметься за роботу. А хотілося б і Наталці побувати в театрі, ой як хотілося!..

Вже два місяці тому, як Наталка прийшла з села за наймичку до директора цукроварні. За цей час вона нікуди з двору й ногою не ступила: кухня, підлога, корови, гуси, свині—отак від ранку до ночі. За ворітьми директорового двору життя дзвонами дзвонить, шумами шумує, лунає гучними піснями комсомольськими, червоними прапорами має, а Наталку директорша не пускає з двору й на хвилинку: завжди находить їй роботу.

А при чужих людях директорша одягає Наталку в свою одежу і називає її своєю родичкою. Хтось сказав Наталці, що директорша робить це для того, щоб не платити за неї кудись грошей, але Наталка не розуміє цього.

З надвору хтось постукав.

— Можна,—обізвалась Наталка.

До кухні увійшла жінка в червоній хустці. Окинувши швидким зором кухню, жінка зупинила свій погляд на Наталці:

— Ти, дівчино, тут наймичкою служиш?—Голос їй був такий ласкавий, що Наталка почала розповідати їй усе чисто по щирості. Наталка-наймичка та ще до всього й сирота. Вона неписьменна. Живеться їй у директора...

На цьому зупинилась. А може це жінка підіслана директоршою? Комахами осипало Наталці спину. Страшно зробилось.

А з кімнати знов чути голос директорші:

— Наталко! Чи ти ще довго там возитимешся?..

Претовстюща директорша викотилась до кухні і побачивши жінку в червоній хустці, зі здивованням зупинилась.

Наталка аж зблідла, так страшно стало. Кинулась до посуду і заходилась подавати на стіл, прислухаючись до розмови директорші з жінкою в червоній хустці.

— Сьогодні о 8-й годині зібрання домашніх робітниць... Ваша наймичка...

— Яка наймичка?—з обуренням запитала директорша.— У мене наймички нема... Це моя родичка...

— Все рівно... Так от ви повинні пустити її на зібрання... Крім цього, треба щоб вона у вільний від роботи час ходила до школи Лікнепу та до клубу.

Наталка тяжко зітхнула: нема для неї ніколи вільного часу, товчеться вона від ранку до ночі.

А жінка в червоній хустці, коли виходила з кухні, сказала ласкаво до Наталки:

— Так ти ж, Наталко, приходь на зібрання... Хазяйка тебе пустить...

Глянула Наталка на директоршу і вся затремтіла. Ніколи ще хазяйка не дивилася на неї таким лютим поглядом, як оце зараз. Підборіддя у директорші трусилося, а руки нервово мняли носову хустку.

— Підеш.. підеш... з притиском у голосі казала директорша.—Як же не пустити, коли до відповідальності збірається притягнути... Але хто ж за тебе буде діло робити?.. Чи не я?.. Красненько дякую!.. В такому разі прислуга мені зовсім не потрібна... Як знаєш, можеш іти... я не забороняю...

«Он воно як! Доки не ходила нікуди, була директоршиною „родичкою, а тепер?"..—Затріпалось Наталчине серце, злякалася.

— Не піду я ні на яке зібрання, не хочу... сказала Наталка.

— Не хочеш?. А потім скажеш, що хазяйка не пустила. Ні, дякую!.. Мене до відповідальності потягнуть...— не могла заспокоїтись директорша.

— Ні, я скажу, що я сама не схотіла йти... Бо й сама я не хочу... Нащо воно мені?..

— Але хто ж за тебе діло робитиме?...

А сама Наталка нахилилась низько до кастрюлі, щоб директорша не зазирнула їй у очі.

Директорша раптом перемінилася: стала веселою та привітною.

— Давай, Наталю, я сама понесу тарілки, а ти сідай обідать... А-то у тебе ще багато роботи... Відпочинок для тебе корисніше, ніж клуб... Нема там нічого цікавого. А в тім як знаєш, можеш іти..

— Ні, ні... Я не піду!..—ще раз підтвердила свою попередню думку Наталка.

Директорша пішла до кімнати. Наталка обідаючи в кухні, чула як хазяйка не переставала торохтіти: «до клубу нехай іде... А робити діло хто буде?.. Я ?.. Красненько дякую!. Мені такої прислуги не треба... Я другу собі найду... Безробітніх тепер є цілі сотні... За харч підуть робити...»

Увечері Наталка сиділа на ганку директорового дому і сумно дивилась за ворота. Крізь вечірні сутінки з-за дерев визирав заводський клуб, виблискуючи електричними вогнями. Там відбувалось зібрання домашніх наймичок...

І покотилися у Наталки з очей сльози...

МІЖНАРОДНЄ ЖІНОЧЕ СВЯТО НА СЕЛІ

8 березня в Буцькому районі.

(На Поділлі).

В день 8-го березня—Міжнароднього Жіночого свята, в м. Буках відбулась районова жіноча конференція. На конференцію прибули делегатки з усього району. В зібранні делегатки взяли активну участь: ставили питання доповідачам, брали участь в обговоренні питань, вносили пропозиції і те инше.

Здвиг серед жінок помічається великий: тяга до організацій, інтерес до літератури, в особливості до журналів «Селянка» та «Комунарка України», які прочитуються з початку й до кінця, навіть по де-кілька разів.

Неграмотні делегатки акуратно відвідують Лікнепи й уважно відносяться до навчання; в де-яких селах відкрито Лікнепи спеціяльно для делегаток. В цих Лікнепах проводять навчання вчительки. Минулого року в Лікнепах майже не було жодної жінки, в цьому-ж році, навпаки — жінок більше ніж чоловіків.

Взагалі можна сказати, що до 1925 року в районі ніякої праці серед жінок не провадилось, а зараз робота кипить. Жінки проявляють велику цікавість до всього: працюють в ріжних сільських організаціях, а також беруть участь в культурно-освітній роботі.

Все це можна рахувати наслідком уважного відношення організацій до роботи серед жінок, а з'окрема Районового Партійного комітету.

Делегатка В. Гравель.

---

8 березня в с. Черепині.

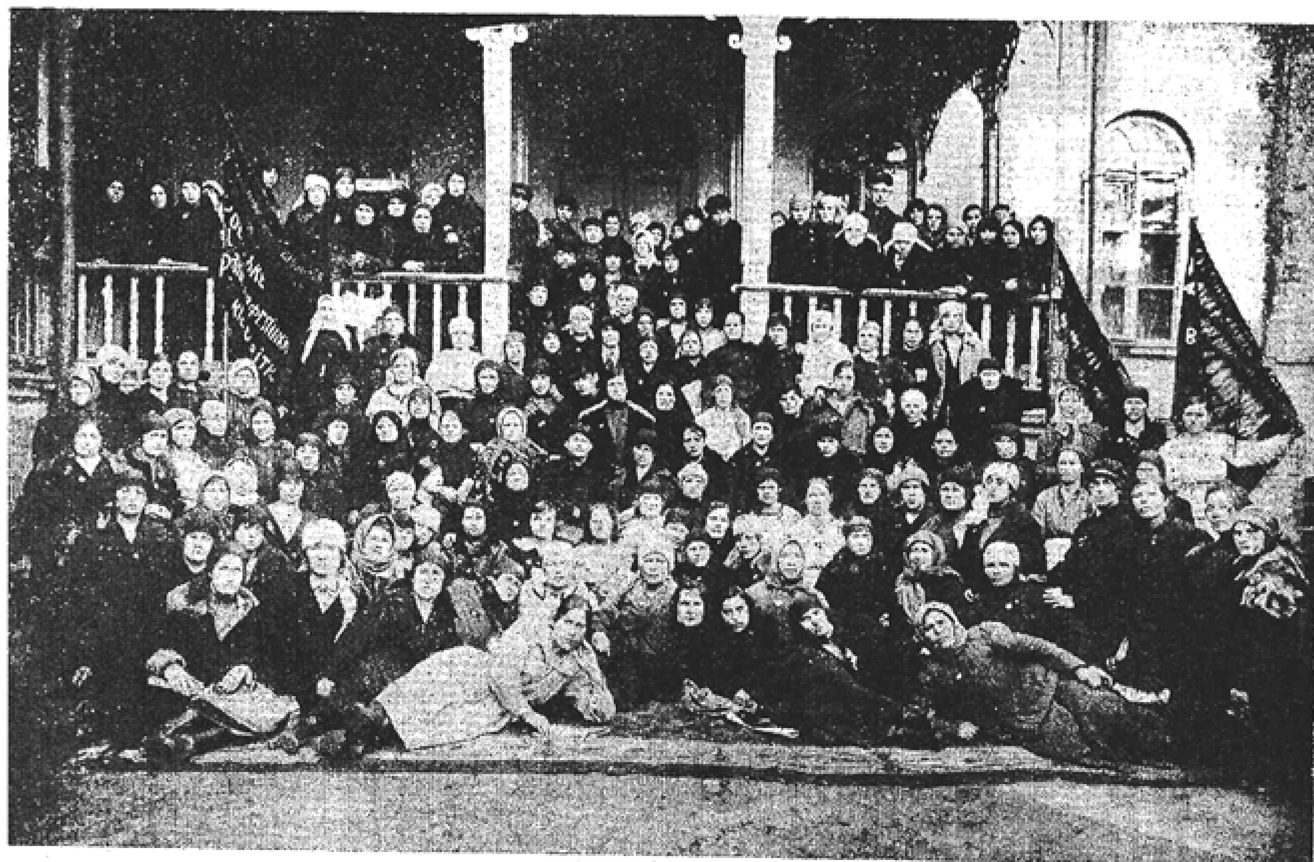
(На Білоцерківщині).

Жваво і з великим піднесенням пройшло свято 8 березня в нашому селі. Жінки із найглухіших закутків села, почувши про свято, кинули роботу і поприходили до хати читальні. Старенькі бабусі, матері з дітьми, дівчата—повно їх у хаті читальні.

Розпочались урочисті збори. Обрали почесну президію зборів. Розпочали збори співом Інтернаціоналу. Помітний був рух, захоплення, особливо по доповіді про „жінку та комуну".

Свідомість жіноча зросла. Під час урочистого засідання вступило до КНС членами 12 жінок.

Після засідання, всіх жінок запрохано до театру, де відбулася вистава дорослих, та дитяча вистава, при живій участі юних ленінців. **З. Пелюсток.**

4-й Округовий З'їзд робітниць і селянок Зінов'ївщини, 8 березня.

3-я Районова конференція делегаток-селянок Смілянщини, 8-го березня.

Не хочемо відставати.

(С. Костянтинівка, на Одещині).

23 лютого на делегатському зібранні, делегатки побажали випустити стінну газету. Зараз же була обрана редколегія з 5 душ, порішили випустити її до 8-го березня. Зібрання дало газеті заголовок «Вільна Селянка».

Як делегатки, так і селянки уважно віднеслись до газети, писали про все: про роботу сільради, К. Н. С., кооперації та инших організацій, про свій побут та про своє життя.

7-го березня, на урочистім засіданні всіх організацій була зачитана газета. А 8 березня її вивісили в театрі, де провадилась районова жіноча конференція.

Делегатки дуже задоволені своєю газетою, та й кажуть:—«Не будемо відставати ні в чім від сельбуду та комсомолу».

Делегатка Л. Жулінська.

Як ми готувалися до 8 березня.

(М. Іванків, на Київщині).

На одному із зібрань райсельделегаток, ще здається з початку лютого, було поставлено питання про святкування 8-го березня. „Треба прикласти всі зусилля, аби цей день, день 8-го березня—день робітниці й селянки провести урочисто. Треба виставу улаштувати, декламацію розучити, доповіді підготовити, співи та инше. Треба провести цей день так, щоб показати, що і наші жінки не відстають від жінок міст, та инших передових сел. Треба показати, що ми йдемо в ногу з усім жіноцтвом, що ми всі прагнемо до однієї мети—до завоювання соціялізму".

Через кілька день Іванківське організоване жіноцтво взялось до праці: вишукали п'єсу, вірші й почали працювати біля цього матеріялу. Правда, не легко це їм вдалося, але всі труднощі вони перемогли і провели своє свято так, як слід.

Минулого року 8-е березня провадилось чоловіками і дуже блідо, а жінки, котрих, правда, було і мало, були лише безучасними слухачами не виявляючи ніякої зацікавлености ні до якої праці взагалі і зокрема до свята 8-го березня.

Жінкорка **Н. Хриненко.**

Селянка м. Нової-Одеси (на Одещині) М. Коломійцева. Брала участь у революції 1905 р. Тепер активно працює в сільських організаціях та установах.

НОВИЙ ПОБУТ

Похорони без попа.

(С. Галаганівка, Глинського р-ну, на Катеринославщ.).

В селі Галаганівці у жінки одного червоноармійця, який зараз перебуває в Червоній армії, вмерла дитина. Жінка цього червоноармійця, мати покійної дитини—селянка, є членом Галаганівського осередку ЛКСМУ.

І от, коли вмерла її дитина, то вона побажала поховати її без попа. На похорони пішли всі комсомольці і весь жінвідділ. Правда, ніхто не знав, як належало провести ці похорони, але робили як уміли.

Комсомольці прийшли до хати, де лежало тіло покійної дитини, з траурним прапором.

Коли винесли з хати тіло покійної дитини, то голова місцевої сільради сказав коротеньку промову з приводу нових похоронів. Людей було надзвичайно багато, як ніколи.

Коли голова сільради закінчив промову, то жінвідділ з комсомолом проспівали жалібний марш, після чого всі направились на цвинтар. По дорозі теж співали жалібний марш. А коли вже прийшли на цвинтар, де була викопана яма, то тут один комсомолець виступив з промовою, в якій зазначив, що вже попівська омана гине й що селяни починають визволятися з-під гніту забобонів.

Це були перші похорони в селі без попа.

Делегатка.

Суд над „бабкою“.

(Городиський район, на Шевченківщині).

В нашому районі відбувся суд над „бабкою“, яка робила дівчатам аборти. Цікаво те, що цій „бабці“ всього-на-всього 22 роки—це дівчина, письменна. Робити аборти навчилася, коли їй було 17 років. До неї звертались виключно дівчата. Після таких абортів дівчата, як водиться, хворіли і зверталися до лікаря.

На суді були аж п'ять дівчат яким ця „бабка“ робила аборти. Одній із них—16 років, другій—17 р., третій—19 р., четвертій—22 р. і п'ятій 27 років. Це—свідки. Коли їх запитували на суді, чому вони не зверталися до лікаря, вони відповідали: „ми—неписьменні!.. не знаємо як і що, а головне—соромно“...

На суді були делегатки з усього району.

Суд присудив „бабку“ на 6 місяців до тюрми.

Делегатка **Трегубова.**

Старий і новий побут.

(С. Н.-Сироватка, на Сумщині).

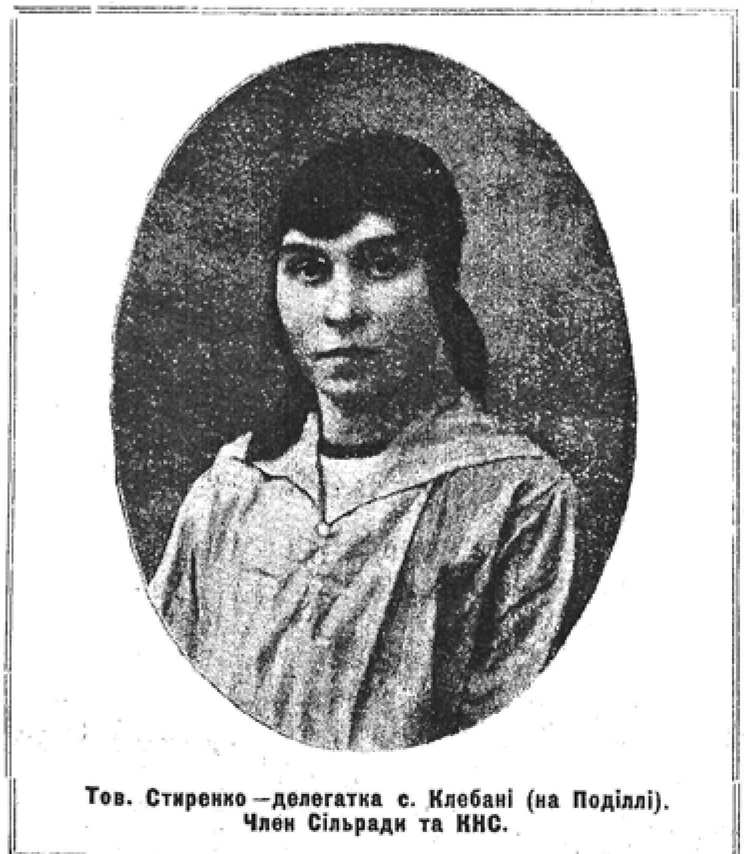
Одружились у нашому селі два парубки - Закорко та Михайлик. Обидва вони свідомі і не вірять у бога. До церкви їм не треба йти вінчатись.

Та не так воно вийшло. Закоркова молода заяренилась: „без церкви не хочу“. Крутивсь, крутивсь Закорко та й пішов до попа: „звінчайте, будь ласка“. Довго не хотів піп вінчати „безбожника“, а потім таки згодився. „Тільки насамперед одговійся,—сказав піп,—потім звінчаю“.

В неділю Закорко вінчався в церкві, а Михайлик справляв весілля в Сельбуді.

Молодь села вітала Михайлика та його дружину з червоним шлюбом, а Закоркові винесли гуртом догану.

М. Синякова.

Тов. Стиренко—делегатка с. Клебані (на Поділлі). Член Сільради та КНС.

ЗМИЧКА РОБІТНИЦІ З СЕЛЯНКОЮ

Конференція селянок.

(Тульчинський район, на Поділлі).

Першого березня відбулася друга районова конференція селянок Тульчинського району.

Вже з ранку можна було бачити селянок, котрі хто пішки, хто на конях збірались на конференцію.

Конференцію відкрила завідуюча округовим жінвідділом. В коротких словах ознайомила селянок про мету кооперації. Далі конференцію вітали представники від різних організацій. Робітниці спілки Нархарч подарували селянкам прапора. Селянки прийняли цього прапора і щиро дякували робітниць за дорогий для них подарунок.

Потім селянки заслухали цілу низку доповідів про міжнародне становище, про ролю жінок в радянській державі, про сільське господарство та про день 8-го березня.

Найважливішим питанням для селянок була справа про організацію дитячих ясел. Завжінвідділом т. Ленга давала пояснення про ясла, як їх організувати та на які кошти. Селянки радо годились, і будуть по змозі відкривати ясла. По всьому видно було, що селянка вже зрозуміла, яку користь для матері й дитини дають дитячі ясла.

2-га районова конференція селянок Тульчинського району (на Поділлі).

Наприкінці конференції для селянок-учасниць конференції було улаштовано концерт.

Торбяк Софія.

Робітнице міста—допоможи селянці!

(С. Малі Проходи, Липецького району, на Харківщині).

Село Малі Проходи знаходиться за 30 верст від Харкова. Найближча залізнича станція—17 верст. Село дуже відстале культурно. Тут довго існувало міцне попівське кубло, що надовго залишило свої наслідки. Жінці не можна було й до сільради прийти, бо піп налякав, що коли вона туди піде, її зараз же у комуну запишуть, й буде вона „безбожниця“.

З великим трудом зібрали вчителі, учнів для Лікнепу. Почалось навчання. І тут перешкода. Попівське кубло чутку пустило, що будуть відвідувачів печаткою відмічати. Та вчителям удалось таки переконати своїх учнів, що то все є попівські брехні.

Змичка робітниць—членів профспілки „Нархарч“ м. Тульчина з селянками села Біловусівки (на Поділлі).

Стали пайки розподіляти в сільраді для голодаючих дітей, що видано з округи через недорід, й сюди попівське кубло вмішалось. Видумали вони, що тих дітей, які пайку одержують—від батьків заберуть. Декілька чоловіків відмовились пайку брати. Зібралися сами жінки, й вирішили вони ці залишені пайки удовам-жінкам для їхніх дітей віддати.

Та, не дивлячись на це, і тут зростає нова жінка-громадянка. В селі немає комосередку, немає умовин для того, щоб з'організувати делегатське зібрання жінок, але коли прийшла сюди організаторка з району, селянки зійшлися в кількості 35 жінок. З них виділили 8 жінок уповноваженими для звязку проміж собою. Вирішили, що самим їм треба пайки розподіляти серед дітей, бо діти це найближча турбота для жінки. Вирішили обрати до сільради чотирьох жінок, бо коли буде жінка у сільраді, тоді зручніше буде селянкам ходити до сільради. Вирішили, що треба жінкам умовитись зі своєю вчителькою, щоб улаштувати школу Лікнепу.

Ось тут-то треба селянкам гарних книжок, журналів, газет, потрібна також підтримка живим словом. Такої підтримки жінка-селянка чекає від жінки-робітниці з міста.

Робітнице міста! Відгукнись хоч не голосом,—хоч листуванням: допоможи сестрі своїй селянці стати на твердий грунт. Твоя допомога буде здійсненням заповіту Ілліча.

Е. Ф.

РОБОТА ЖІНВІДДІЛІВ

Як заснувався у нас жінвідділ.

(С. Зарудне, Оратівського району, на Уманщині).

Торік до нашого села приїхала жінорганізаторка т. Квятківська, зібрала жіночі збори і сказала, що всім жінкам необхідно організуватись,—годі триматись тільки своєї печи. Розтолкувала, що це за організація жінвідділ. Через те, що жінки дуже несвідомі, то вони не сміли самі записуватись. Стали записувать їх хлопці і кого тільки хотіли того й записали, навіть записували тих, хто зовсім не був на зборах. І таким чином записали 66 душ. Товаришка Квятківська здивована і дуже рада, що їй вдалося зорганізувати таку кількість жінок. Виїзджаючи, вона просить щоб жінки активно працювали, оставила кілька примірників „Комунарки України“ і поїхала. Керовник жінвідділу комсомолець через кілька день хотів зібрати збори, але ніхто не прийшов і так було кілька раз.

Але одного разу прийшло 9 жінок і з цими порішили працювати, бо вони рішуче заявили, що більше даремно не прийдуть. І от почали працювати, хоч дуже слабо, але все ж працювали. А ті, які не ходили, як забачили, що їхні товаришки працюють і збирають збори, провадять читки політичні, співають, після зборів,—стали й собі ходити на збори. Тепер уже є 20 жінок і всі старанно відвідують наші зібрання.

Жінкорка **О. Павловська.**

Як ми працюємо.

(М. Ічня, на Чернигівщині).

Організація жінок делегаток в м. Ічні почалася ще 1921 р., але до 1924 р. майже нічим не виявляла своєї роботи. Тепер же, починаючи з вересня минулого року, почалася нова доба для жінки нашого району.

Делегатки Ново-Басаньського району (на Чернигівщині).

Делегатські збори відбуваються що-тижня по суботам, де в середньому буває 40—45 делегаток. На зібраннях зачитуються доклади на ріжні теми, виносяться постанови. Делегатки обмінюються думками по ріжним житьовим питанням. Із числа делегаток сам собою виділився актив, який все більше поширює свою діяльність, і можна сподіватися, що по своїй організованности й активности, в недалекім часі займе почесне місце серед усіх організацій м. Ічні.

Із активу, делегатки посилаються на села провадити роботу серед сільської маси жіноцтва. Чотирі делегатки виділені практикантками до кооперації, де й працюють; 11 делегаток виділено до нарсуду засідательками, 4 до шкільних рад; 3 до організації юних ленінців, де-кілька делегаток обрані членами сільради і беруть найактивнішу участь в її роботі.

При делегатських зборах організовано секції: кооперативну, сільськогосподарську, охмадита. Всі ці секції злилися з гуртками при сельбуді, де й провадиться робота. Почав працювати політгурток.

За цей час було влаштовано де-кілька вистав. На черзі знову намічена вистава, прибуток з якої піде на літературу.

Час од часу відбуваються районові жіночі конференції, на які прибувають представниці, майже з усіх сел, що належать до Іченьського району.

Жінкорка М. Б.

Жіноцтво не спить.

(С. Ярошівка, Глинського району, на Роменщині).

Темне наше село, багато ще є в нас неписьменних селян і селянок—спадщина царату. Але хоч і поволі, а все ж таки ми йдемо до кращого.

От хоч би взяти жіночу організацію нашого села. Не було її раніше у нас, а тепер є і досить широко розгорнула вона свою роботу серед жінок, куди не поглянеш—скрізь видно селянок: на зборах сільських, на лекціях, у КНС, у КВД, у Сельбуді то-що. До Сільради цього року обрано 25% жінок. А візьміть Лікнеп у нашому селі. Із 40 учнів Лікнепу —30 жінок, тоб-то 75%. Хіба це про щось не каже, хіба це не свідчить про те, що наші селянки кинули вже спати і пішли на громадську роботу.

Селькор **Катран.**

Бюро Паркому і жінорганізаторки Харківської округи.

Йдуть до нового життя.

(Село Двохрічний Кут, на Харківщині).

Жовтнева революція зламала льод, що гнітив нашу селянку. З перших днів революції селянка начала цікавитись громадськими справами. В сільраді зараз працює у нас селянок більше 25%. Недавно Шіяненківна та Бородаївна зорганізували і жінвідділ, якого до цього часу не було. Селянки дуже зацікавлені роботою жінвідділу і охотно відвідують делегатські зібрання.

В міжнародній жіночий день відбулися урочисті збори селянок. На зборах було більше 50 делегаток. Вечером відбувся мітинг, на якому обговорювалось значіння міжнародного жіночого дня, та урочистий випуск школи неписьменних батрачок. Селяни щиро вітали делегаток, що пішли до школи учитись письменности.

— Частіш треба улаштовувать такі збори: тоді-б ми знали, що діється в світі,—говорили селянки, вже пізно розходячись додому.

Жінкор Б.

Дівчата стають до роботи.

(Григорівська цукроварня, на Київщині).

На зібрання жінок та дівчат, під час переведення тижня дівчини, зібралось 150 дівчат. Коли стали їх записувати вони, вже не боялись записуватись так як раніше було: „в комуну запишуть". Тепер сами йдуть записатись, щоб знали що вона була на загальних зборах.

Через що ж така зміна сталась? Через те, що в останній час дівчата стали відвідувати клуб та зібрання, вони переконалися, що клуб об'єднує робітників та селянство.

Коли були вибори делегаток на дівчачу конференцію то кожній із дівчат хотілось поїхати. За один тиждень в осередок КСМУ вступило 9 селянських дівчат. От же з цього ми бачимо, що дівчина села прокинулась і стає до роботи.

Кислова Софія.

Тов. Августинова—делегатка села Біловусівки (на Поділлі) і член Сільради.

В забутому селі.

(С. Просяниківка, Кішінського р-ну, на Кременчуччині).

Тов. Руденко—голова Руновського Райвиконкому, на Полтавщині.

Наше село Просяниківка бідне, батрацьке, далеко від району і часто забувають про нас. Але завдяки активности місцевих учительок, селянок наших було розворушено: скликались загальні збори жінок і на цих зборах учительки пояснювали, для чого потрібно заснувати жінвідділ, обирати делегаток, ставили доповіді про ролю жінки в радянській державі, про її права. Після такої підготовки звернулись до райорганізаторки, щоб вона приїхала й заснувала жінвідділ.

Приїхала райорганізаторка і перевела вибори делегаток та сільорганізаторки. Сільорганізаторкою вибрали молоду дівчину-комсомолку, а делегатками обрано було 17 жінок і 17 дівчат.

Спочатку чоловіки ставились до жіночої організації з насмішкою та призирством. Через якийсь же час, коли побачили роботу жінок — чоловіки погляд свій змінили. Тепер заходять, просять дозволу, щоб послухати лекцію, або читку журналу, газети. Жінки з охотою приймають чоловіків, аби вони бачили і чули як у них провадиться робота. Лихо наше лише в тому, що бракує нам помешкання, немає літератури, яка необхідна для села. Село бідне,—делегатки на свої кошти, не можуть виписати відповідної літератури, а район нічим не допомагає.

Наші жінки дуже хотіли б, щоб відкрити в селі якусь майстерню, — швальню, ткальню сукна, щоб жінка могла дістати кошти для задоволення своїх культурних потреб.

Жінкорка **М. Сиротенко.**

Ще одно досягнення.

(С. Суботів, Черкаської округи).

Бідне і темне наше село. Бідні і темні й мешканці його. Але й тут, у нашому закутку зародилась нова здорова течія. Організувалися у нас Делегатські Збори. Перші делегатки були обрані на загальних зборах села, в 23 році, але робота почалася тільки з травня місяця 24 року.

Тяжкі були перші кроки. Все лякали жінки одна другу що туди, мовляв, ходять тільки ті, що з рогами. А тепер, як тільки свято яке, або неділя, так жінки й запитують: „а що, чи сьогодні нічого не буде?“.

Зараз делегатки хочуть заснувати т-во „Друзів дітей“, улаштувати дитячі ясла, і коли це здійсниться, то туди підуть не тільки жінки, а й діток своїх понесуть.

М. Гришко.

Жінки йдуть до Лікнепу.

(С. Суботів, Чигиринського району, на Черкащині).

Коли з осени почався набор учнів Лікнепу, то ніяк не можна було набрати стільки дорослих учнів, скільки могли б учитись з учителем. Те каже соромлюсь іти між діти, а те з тим, що воно вже мені не потрібне, обійдуся й так. Довелось набрати з підлітків, між якими дівчата займали невеличке число.

Пройшло три місяці. Зробили де-яким випуск, а малих зовсім одіслали і стали робити новий набор. І що ж? Майже з тиждень, школа була набита дорослими, що бажають ходити в школу Лікнепу. І просили й лаяли, щоб записували вчителі, так що прийшлось нагрузитись вчителям чоловіка по 60 в середньому на кожного. Цікаво також і те, що дівчат і взагалі жіноцтва вступило 60%, коли не більш. Є ще й тепер багато таких, що хотять записатись. Відкрили два кутки—й обидва повні.

М. Г.

Тов. Репіна—Голова Комітету Взаємодопомоги с. Воскресенівки (на Павлоградщині).

Олена Журлива.

Ряба хустинка.

Ряба хустинка, очі—шкло
Під сонцем, на пісочку...
Та що ж до міста привело
Біленьку цю сорочку?
Здались тісними гай і став
І батьківська левада?
До рук хтось книжечок напхав,
Біжить—і рада, рада!
А дома—батько, та стара
Зажурена матуся;
Пів-року щезла із двора
До міста десь Ганнуся.

Горить у полум'ї подій
Єдине їх дитятко,—
В машині поступу новій
Маленьке коліщатко.
Окраєць хліба та кандьор,
А біганини—сила!
Летить, в'юнке, як той мотор,
Чи й справді має крила?
І тільки ніч дівча назад
Односить край левади,
Де оцвітає рідний сад
І труть батьки з досади.

Петро Крижанівський.

Килина Петренкова.

(Оповідання).

Незаможниця Килина Петренкова, що живе — може чули?—в селі Світаєнцях нашої ж таки округи, була письменна ще змалку. Ще коли її було років 13, скінчила вона парафіяльну школу, одержала свідоцтво, зачитала його батькам, обмотала чистим клаптем полотна й заховала на дно в скриню. З того часу Килина нічого не читала. Почалося дівоцтво, праця вдома, на полі; потім одружения, діти, горшки, миски... взагалі, хатній клопіт, свої злидні.

Так і скінчила Килина науку; заховала її в куточку мізків, як ото свідоцтво в кутку скрині.

Аж ось останнього року почали на селі часто балакати про газету. Повернеться було чоловік Килинин із зібрання КНС, вона його й питає:

— Що ж ви там робите на тому зібранні?

— Та що,—відповідає чоловік,—радимося про се, про те... газету вчитель читає, а вчителька,—„Селянку України"...

— Яку „Селянку України"?

— Хіба не бачила? Велика отака книга, гарно дуже розмальована, а в середині дрібно-дрібно здрукована.

— А що ж у ній написано? Хіба там що второпаєш? Одже там усе десь по городському пишуть, що нам і не зрозуміло, й непотрібно.

— Ні, не кажи! Все там про вас, про жінок селянських написано, про ваші злидні... Поради є про господарство, про курей, гусей... Є навіть, як корову доглядати.

— Невже?—Дивується Килина:—А-ну принеси коли, побачу... а може й сама де-що вчитаю...

Одного вечора приніс чоловік з села „Селянку України" й, подаючи Килині, промовив:

— А-ну-но зачитай! Побачимо, яка ти грамотійка? Є тут сьогодня й про наше село. Дуже цікаво.

— А що саме?—запитала Килина, витираючи руки об фартух.

— Не скажу. Знайди сама...

Килина, всміхаючись, взяла журнал, розгорнула, підтягла гнота в лямпі й почала читати.

— „Селянка України",—вивела з зусіллям вона.—Це про віщо?—підвівши голову, запитала чоловіка.

— Про віщо?—Ти ж читаєш,—відповів той:—Тож про нашу жінку.

— Гм... а чому ж?..—Килина не договорила. Вона, напруджуючи увагу, почала читати все загалом, у всю широчінь журналу. Довго повторювалась, перевертала слова, вимовляючи вкраїнські літери по російському, й врешті нічого в неї не вийшло,

— Не можу я,—промовила вона жалісно, залишивши журнала й обтираючи піт рукавом.—Забула наче... Та й написано якось... Слова ніби наші, а букви чорт-зна по якому...

— Ні, жінко,—відповів, сміючись, чоловік:—написано воно гаразд. Почула б ти, як учителька читає... Точ-у-точ по нашому. Ніби, я, або ти писали. І все тобі зрозуміло, й все тобі до діла... забула ти, певне читати...

— А тож, гадаєш, не забула? Забудеш із вами й що їла сьогодня, не те що...

Кріпко засмутилася Килина. Дуже бажалося її знати, що воно пишуть про жінок селянок, а прочитати як слід, вона не вміла.

— Де ж моя наука?—питала вона себе в пітьмі ночі, скуньовбившись на ліжку під драитивою ковдрою.—Он він хоч не вчився,—гадала вона про чоловіка, що хропів на лаві,—а я ж таки чотирі зіми до тієї школи ходила. Де ж воно, те все?.. Ні, так не може, так не повинно бути! Я таки буду читати!..

Килина тихенько підвелася, накинула спідницю, засвітила лямпу і взялася за журнал.

Вже на день благословлялося, коли чоловік Килинин прокинувся. Перше, що впало йому в очі—це згорблена над журналом постать Килини. Вона водила пальцем по дрібних рядках журналу й шепотіла.

— Ти, як... коли пробудилася?—запитав чоловік здивовано.

— Е-ге-ге... ще тоді, коли ти лише заснув.

— І весь час читаєш?

— Ато-ж... зате, голубе, подужала! Зовсім подужала... І літери вкраїнські вмію читати, догадалася, й все розбіраю. Хочеш, розповім, що пишуть про наше село?. А то чекай, краще зачитаю.

Засвітила лямпу і взялася за журнал.

І Килина рівним, дзвінким голосом почала читати, як працює жінвідділ у їхньому селі, як при допомозі жінок розвивається кооперація, як відбуваються зібрання... „Одно в селі Світаєнцях не зовсім гаразд: „Селянка України" на все село передплачується лише в двох примірниках",—закінчила Килина читання допису.

— Оце дійсно кепсько,—додала вона:—Як же можна? на таке велике село два лише журнали.

— Та що ти його вдієш?—Відповів, узуваючись, чоловік.

— Кажуть на кождому зібранні... й просять, і ганблять, аби давали гроші на журнал. І не дорого: 15-ть копійок на місяць. Так піди ж ти! Ніяк не можуть розхитатися наші жінки. Постановлять, обіцяють, а грошей не несуть...

— Кепсько. Давай ми перші передплатимо!

— Мм... Та що ж? Коли треба то й передплатимо,—сказала Килина.

Килина швидко впоралася в хаті, витягла з дірявої макітри кільканадцять яєць та подалася до кооперативної крамниці, а звідтіль і до вчительки, що приймала передплату на газети та журнали.

Через якийсь час Килина одержала „Селянку України"; а в наступну неділю її хатина була повна тіток. Вони, підперши голови руками, уважно слухали про всі новини, про колишню та теперішню долю жінок, про безглуздя забобонів, про дуросвітів-попів, про все життя-буття селянське.

— Ох, сестрички мої!—жибоніли тітки, розходячись у-вечорі по домах. І як воно все до діла там, як воно гарно та розумно виписано.

— Темні ми, любоньки... Ото й віримо ріжним ворожкам та шептухам.

— Язик, кажуть, у баби довгий. Ні, родинонько, не язик тут виною. Немає про що путнє балакати, не чуєш нічого розумного,—ото й чешеш язиком, мана зна про віщо.

Минуло лише пів-року з того часу. І вже не в одній Килининій хаті читається „Селянка України"; вже сумують на самоті ворожки та шептухи в цьому селі; вже тісніш на дві дірки стягнув свого паска місцевий піп; вже менш породілень гине від зілля, настояного на самогоні; вже рідко-де кроплять від „ока" стрітенською водою...

З доброї руки Килини, кожні 10 дворів у цьому селі передплачують „Селянку України".

Як виробляють сірники.

Всі ми звикли до сірників й через це мало думаємо про їх важливість в нашім вжитку. Вогонь люди знали ще з давніх старих часів, а добувати його в ту пору вони не вміли. Доводилось користуватись природнім вогнем, що зустрічався в природі тоді, як горіло дерево, запалене блискавкою, або при вибухах вулканів, то-що. Добутий вогонь дуже старанно охороняли, при чому призначалась навіть почесна, але відповідальна посада вартового вогню, що за його відповідав життям.

Згодом навчилися добувати вогонь. Для цього брали дві сухих палиці й терли одну об другу аж доки вони не загоралися. (Це робота дуже довга й нудна). Нарешті почали бити крицею об камінь, це-б-то кресати. При цьому з'являлась іскра, яка падала на сухий гній і запалювала його. Так добували вогонь дуже довго—де-кількн віків.

По селах і тепер ще можна зустрінути старих людей, що пам'ятають такий незручний спосіб добування вогню.

Фосфорні сірники.

Перші сірники з'явились років 80 тому. В природі є окрема річовина — **фосфор.** Ця річовина жовтого коліру, **на повітрі дуже димить, в темноті світиться і дуже швидко** (іноді сама по собі) **запалюється**. На це звернув увагу один молодий австроугорський технік Іоган Приній та й використав фосфор для виробу сірників. Дерев'яні ломачки, кінці яких були намазані сіркою, він ще покривав тоненько фосфором. От уже й готові фосфорові сірники, що дуже швидко запалюються. Досить таким сірником черкнути по будь-чому твердому, як фосфор запалюється, передає вогонь сірці, а та дереву.

Для добування вогню такі фосфорні (їх іноді називали—сірчані) сірники були дуже зручні, але в той же час і небезпечні. Річ в тому, що фосфор часто-густо легко запалюється сам, як ми про це говорили раніш і це було причиною пожеж.

До того ж—фосфор **дуже отруйний,** отже скоро після того як з'явились фосфорові сірники, стали траплятись випадки отруїння ними. Крім того рани, що бувають після опечення фосфором дуже тяжкі й довго не гояться. Все це разом взяте заставило вишукувати инших способів виробу сірників, що були-б не страшні. Такими сірниками є ті, що зараз ми маємо, що звуться—**шведськими сірниками.**

Шведські сірники.

Коли фосфор на довгий час залишається на повітрі, то він зверху червоніє — переходить в **червоний фосфор**. Червоний фосфор виробляють з жовтого. Для цього жовтий фосфор довго й дуже нагрівають. Це робота дуже небезпечна. Коли необережно переробляти жовтий фосфор на червоний, то він може розірвати посуд й тяжко опекти тих, що це роблять.

Червоний фосфор значно відрізняється від жовтого. Він не димить, не світиться в темноті, трудніше запалюється й не отруйний. Цим він менше загрожує людям й стає придатнішим для широкого вжитку. Але виробка з нього сірників ускладняється. Тоді, як фосфорний сірник, щоб запалити, досить черкнути по будь-чому твердому, шведські сірники можна запалити тільки тручи по спеціяльній річовині, що завжди намазана збоку коробки з сірниками. Через це шведські сірники виготовляються по иншому.

Коли сірники зовсім не мають фосфору, то головка сірника складається з ріжних річовин (бертолетової соли, хромокислого калію, перекисі свинцю та сірчаного цинку), що мають багато особливого газу—кисню. А зверху коробки злегка намазують червоним фосфором.

Тепер досить тільки черкнути сірником по намазаній червоним фосфором коробці й сірник запалюється. Починає горіти сірник через те, що в його головці є кисень. Кисень і сам горить і допомагає горіти иншим речам. Так, наприклад, в банку з киснем стромляють скіпку, що тільки жевріє. Ця скіпка зразу загорається полум'ям. Невеликі частинки фосфору легко загораються й запалюють головку сірника, а потім і дерево.

Виробництво сірників.

Виробництво фосфорових сірників дуже шкідливо відбивається на здоровлі робітників. Ми вже говорили раніш, що опектись фосфором дуже небезпечно.

Коли горить фосфор, в той час, як з нього виробляють сірники, то з нього виділяється шкідливий сірчаний газ. Цей газ дуже шкодить легеням.

Виробництво шведських сірників більш безпечне, але й тут не все гаразд. Насамперед, коли виготовляють мішанку для сірникових головок, то часто-густо трапляються вибухи. Крім цього де-які річовини цієї мішанки також шкідливі і коли з ними необережно поводитись, то також можна отруїтись. Отже роботу на сірникових фабриках слід вважати за дуже тяжку, що шкідливо відбивається на здоровлі людини і тим більше, що на цих фабриках часто-густо працюють жінки й підлітки.

В. Шумаков.

Жінка Радянського Сходу.

Недавно в Москві відбулася нарада робітників серед жіноцтва Радянського Сходу.

На цій нараді доповідачі з місць освітлили теперішній стан жінки сходу.

Жінка сходу мало не на всі 100% неписьменна. Це одне. Далі—вона ще й досі затуманена релігійними забобонами, прапрадідівськими звичаями і перебуває під гнітом свого чоловіка. Ще досі чоловіки там мають по кілька жінок, женихи купують собі жінок, батьки продають своїх дітей.

Та недивлячись на такий тяжкий стан, і серед жінок сходу починає поширюватися жіночий революційн. рух. В Азербайджані (в Закавказзі) зараз на 13 сел є 22 жіночих клуби.

В Бурятсько-Монгольській республіці 18,3% комсомольських організацій складають дівчата. В Осетії (на північному Кавказі) є жіночі майстерні, 8 шкіл для жінок, 41 жінгурток, що об'єднують 1200 жінок.

В Чечені 1000 жінок є членами кооперації, але в ревізійну комісію та в правління не входять, бо вважається ганебним для ній іти туди, де сидять чоловіки.

Хоч і поволі, але все ж таки жінка сходу прокидається від віковічного сну і стає на боротьбу з релігійним дурманом та з прапрадідівськими звичаями, що гнітять її.

Зліва—тов. Ташбаєва, член Ц. В. Н. Узбекистана і член колегії Наркомвнутрсправ.
Зправа—тов. Касимова, батрачка Ферганської области, член Ц. В. Н. Узбекистана.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО і КООПЕРАЦІЯ

Про боротьбу з шкідниками.

САРАНА.

За останні роки на наших полях заводиться сарана (прусик або італійська сарана, як її ще називають). З'являється вона через те, що стоїть суха погода, а також занедбано наші невдобні землі, як ось балки, канави, яри та облоги.

Виводиться сарана з яєчок на прикінці травня і до половини червня їсть та росте. Потім, коли закінчується її ріст, вона відкладає в землю яєчки цілими пакунками, що звуться кубушками. В цих кубушках яєчки лежать аж до травня слідуючого року. В кожній такій кубушці зберігається біля 50 яєчок.

Боротись з сараною неважко. Треба тільки тоді це робити, коли вона ще не стане на крила.

Не пускайте сарани на свої засіви—винищуйте її.

1) Засіви, що їм загрожує сарана, треба окопати канавою на $^3/_4$ аршина завширшки та такої ж глибини. Окіп слід звалювати до засіву. На дно канави кладуть соломи на $^1/_4$ аршина завтовшки. Коли до засіву почне сунути сарана, то її змітають у канаву, і коли набереться багато, солому палять. Таким чином, сарана згорає, разом з соломою.

2) Коли немає соломи, то можна на дні канави копати ями в $^3/_4$ аршина завглибшки. В ці ямки згортають сарану й затоптують.

3) Коли сарана не суне лавою, то тоді копають прямо ями в 1 аршин завглибшки та такої ж довжини й ширини і туди змітають сарану та затоптують землею.

Винищуйте сарану отруйними принадами.

Щоб приготувати отруйну принаду, треба взяти 1 пуд висівок або деревляної тирси, можна також брати сухі, просіяні на решето від віялки, кінські кізяки, скласти це в шаплик або діжку і поливати, гарно перемішуючи, розбавленою отрутою. Перемішувати треба весельцями або палкою.

Як приготувати отруйну принаду.

1) На один пуд висівок, тирси чи то кінських кізяків беруть 1 фунт миш'яковисто-кислого натру. Спочатку миш'як розводять у гарячій воді, потім доливають до відра води й поливають принаду.

2) Можна винищувати сарану також паризькою зелен'ю. Для цього беруть два фунти зелені, на стільки ж води та висівок, як і для миш'яку. З початку розводять паризьку зелень в окремій посуді, а потім переливають у відро з водою.

Протравлену принаду з отрутою залишають на одну годину в закритому шаплику або діжці, щоб вона вся убрала отруту.

3) Можна труїти сарану хлористим барієм. Для цього роблять так само, як і з попередніми отрутами. Барію беруть один фунт на відро води.

Як розкидати принаду.

Розкидати принаду треба руками, дрібно розтираючи в грудочки не більш за хлібне зерно. Так робиться для того, щоб її можна було сіяти, як зерно. На десятину висіваються, один пуд принади.

Спершу принаду розсівають по засівах, зайнятих сараною, а потім переходять на инші поля.

Сарана зразу накидається на принаду й перестає їсти засіви. Коли вона наїсться принади, то через 18—20 годин починає гинути, а на 2-й або 3-й день гине вся чисто.

Слід пам'ятати, що принада отруйна й через це після роботи руки треба мити з милом.

Оббризкуйте отрутою заражені засіви.

Спершу треба оббризкати засіви, заражені саранчею, а потім смугу сажнів на 10—20 сусідньої толоки, коли між толокою та засівом немає охоронної канави.

Наприкінці, коли є отрута, то можна оббризкати і ті толоки, що лежать далі від засіву та що на них росте бур'ян. Коли отрути не вистачає, можна оббризкати толоку біля канави чи засівів сажнів на 20 або 30. Ріллю та бакші оббризкувати не слід.

САРАНА ПЕРЕЛЬОТНА.

Як приготувати отруту для оббризкування.

Отруту для цього готується так:

На 40 відер води береться 3 фунти паризької зелени та 12 фун. вапна. Паризьку зелень спершу розтирають, а потім уже розбавляють водою у діжці.

Миш'яковисто-кислого натру беруть 5—8 фун. та 10—16 фун. свіжо-загашеного вапна на 40 відер води.

Хлористого барію беруть на 40 відер—1—$1^1/_2$ п.

На відро води припадає:

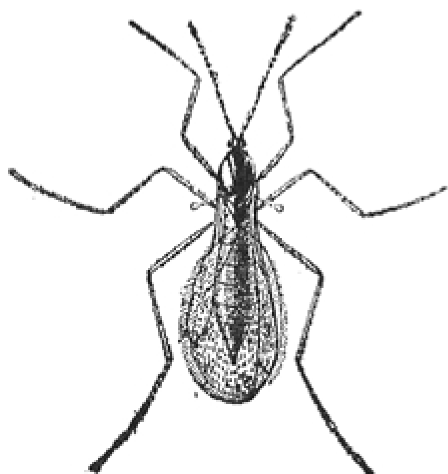
Паризької зелени—7 золотників та 14 золотників, свіжо-перепаленого вапна.

Миш'яковисто-кислого натру—12—20 золотників та—24—40 золотників свіжо-перепаленого вапна.

Хлористого барію—1 ф. на відро води. Давно перепаленого або поганого вапна береться вдвічі більше, ніж наведено.

Гесенська муха.

Гесенська муха дуже шкодить нашим ярим хлібам, а ще більше озимині. Треба вжити рішучих заходів, щоб вивести на своєму полі цих шкідників та не дати їм розплодитись і пошкодити засіви майбутнього року.

Гесенська муха—самець.

Як живе гесенська муха.

Гесенська муха дуже схожа на комаря. Через це її часто звуть хлібним комарем. З'являється вона на весні тоді, коли цвітуть яблуні. Гесенська муха відкладає по 100—150 яєчок на листях озимини та ярої пшениці.

З цих яєчок вилуплюються личинки, що пробираються до початку листка й сидять біля самого колінця. Там вони починають смоктати сік із стебла. Рослина захворює й ламається на тім місці, де розмістились личинки. Коли поле дуже заражене цими шкідниками, то тоді воно має вигляд побитого градом.

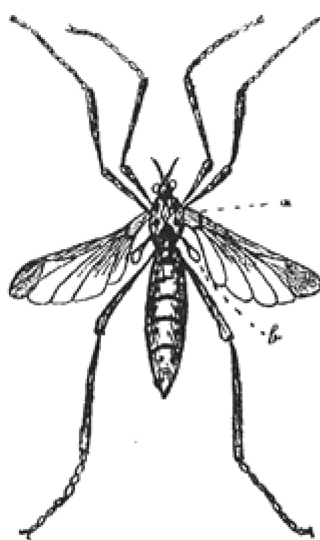
Через де-який час личинка перетворюється в куколку, з якої через де-кільки днів вилітає муха. Ця муха знов кладе яєчка і так далі. Таким робом за літо муха плодиться від 2 до 5 разів.

Як боротися з гесенською мухою.

Радять боротись з цими шкідниками такими ось засобами:

1) Після жнив заражене поле треба негайно глибоко виорати, не менш, як на 4 вершки завглибшки. Після оранки ріллю слід закачати та заволочити, щоб рілля, була рівна й не мала щілин.

2) Як тільки на полі з'явиться падалиця хлібів, гесенська муха починає плодитись на ній, то зараз треба поле гарно полущити. Коли на полущеному полі знову з'явиться падалиця, то вона буде знищена оранкою на зиму.

Гесенська муха—самка.

3) Найбільше по полях літає мух в кінці липня та на початку серпня. Через це озимину треба сіяти пізно, щоб ні на чому було гесенській мусі плодитись.

Польові миші.

Як боротися з мишами.

Винищувати польових мишей можна отруйною принадою. Це робиться таким чином: на полі, де думають винищувати мишей, проходять та затоптують нори. На другий день знов ці нори стають проритими, це показує на те, що в них живуть миші. От в оці нори й кладуть ядовиту принаду. Миші, коли з'їдають цю принаду починають гинути.

ПОЛЬОВА МИША

Як приготувати принаду.

Принада ця робиться таким чином: беруть фунт гарно випеченого хліба, краще пшеничного, розрізують його на одинакові шматочки завбільшки в оріх.

Потім беруть золотників 2 отрути, так званого миш'яку (миш'яковистий натр), розтирають його на порошок та насипають в воду: це робиться для того, щоб отрута швидче розбавилась. Води треба брати частин 25—30 на одну частину отрути тоб-то золотників 50—60 на 2 золотники отрути. Коли отрута готова, беруть підситок або решето, а то прямо полотняну ганчірку, кладуть на неї порізаний на шматочки хліб та опускають в розведену отруту. Підситок чи то ганчірку з хлібом держать в отруті, доки не промокне добре хліб. Потім підситок чи то ганчірку виймають, щоб трохи стекло, а далі принаду злегка просушують. Щоб принада була кращою до отрути додають трохи цукру або меду.

Такою принадою дуже гарно винищувати мишей.

Як найкраще боротися з мишами.

Найкраще усім селянам разом та в один час починати боротьбу з мишами. Тоді поля швидко позбавляться оцих шкідників. Коли боротьба з польовими мишами провадиться усім селом колективно, то тоді й отруту легче одержати в земельнім відділі. Доцільніше боротись з мишами весною або в-осени, коли на полі мало корму й менше пасеться худоби.

С. П.

Кооперативний збут яєць.

Птахівництво дає добрі прибутки як населенню, так і державі. А селяни, не розуміючи цього, говорять, що мовляв, «курка не худоба», «баб'яча справа»—не варта уваги. Ми звертаємось до хазяйок і радимо їм уважно взятись за цю справу й довести, що птахівництво є вигодна галузь господарства.

Хазяйка краще, ніж хто инший, знає, кілька ріжних дрібниць в господарстві окупає курка; як, наприклад, гас, мило, олія, сірники то-що. Мало ще у нас таких господарств, де хазяйка підраховує, скільки їй коштує утримання птиці і скільки вона одержує від неї прибутків.

Коли ж точно й правильно підрахувати витрати й прибутки від птиці, налагодити як слід цю справу, прикласти більше праці, то хазяйки зразу доведуть своїм чоловікам, що курка не тільки незбиточна, а навпаки, вона вигодна не менше, ніж вирощування теляти або лошати.

Слідуючі цифри нам указують, що 1912—13 року по всій Україні продано яєць на 21.100.000 карб. А живої й битої птиці продано на 1.400.000 карбованців. Разом це дає 22.500.000 карбов. А в цей час свиней, овець та великої рогатої худоби продано тільки на суму біля 10.000.000 карб. Таку ріжницю ми маємо навіть при недбалому птахівництві.

От же закликаємо селянок взяти птахівництво у власні руки й піднести його на належну височінь, тим більше, що вже маємо яскравий приклад в цій справі—датських жінок.

Данія—дуже мала західня країна. Вона майже вдвічі менша України. Землі там дуже мало, населення густо і злидні там були не менші, ніж у нас.

Отже ці злидні й примусили датських жінок взятися за господарсто так, щоб можна було жити культурно й у достатках. Тепер яйця датських курей на закордонному ринкові, особливо в Англії цінятьея майже вдвічі дорожче, ніж яйця наших українських курей.

Але як зуміли датські жінки зробити «баб'яче діло» прибутковою й першорядною роботою, як вони досягли того, що птиця їм дає такий прибуток? Досягли вони цього дуже простим и дешевим способом: 1) Підібрали добре несущих курей по числу й вазі. (Датські хазяйки здають свої яйця до кооперації по вазі). 2) Навчились правильно зберігати яйця до здачі їх у кооперацію. 3) Яйця збували тільки через кооперацію.

Добре несущих курей можна завести, підбираючи у себе або у сусіда в господарстві несущу породу курей, або просто купити цю закордонну породу, про яку говориться в ч. 1 нашого журналу. Кури цеї породи дають більші яйця й довше несуться, ніж наші прості кури. Але при цьому треба мати на увазі, що ці кури дуже тиндитні і за ними треба старанно доглядати. Для них треба робити теплий і світлий курник і добре їх годувати, бо инакше породисті кури нестимуться гірше простих. А чи можна ж усім хазяйкам радити подібні умови? А коли нема можливости їх додержатись? Через це ми щиро радимо поліпшувати місцеву породу курей, доглядаючи за ними та годуючи їх як слід. Прості кури не вимагають таких витрат коштів і праці. Живе вона літо й зиму на будь яких перекладинах у хліві, а то й просто на дворі. Годують її тільки в-зимку та пізньої осени і то послідом від зерна. Починаючи з ранньої весни, хазяйка не знає чим живуть її кури. Але все таки курка приносе за рік 50—60 штук яєць, а є такі кури, що несуть і 100.

Отже треба тільки тропшки потурбуватись за свої прості кури, дати їм тепліший і зручніший курник, поліпшити корм і кури почнуть нести яйця на декільки десятків більше за рік.

Треба також пильно стежити за тим, скільки яка курка знесе яєць. На розплід треба залишати тільки ті кури, що знесуть найбільше великих яєць. Яйцями цих курей треба підсипати квочок. Коли до цієї роботи хазяйка поставиться уважно, то через два—три роки вона матиме дуже добрих курей.

Як треба зберігати яйца.

1) Збірайте з гнізд яйця не менше двох раз на день і кладіть їх у корзину або у чистий горщик. Відкладайте окремо нечисті яйця, бо ціна на них дешевша, биті яйця вживайте для власного вжитку, бо для продажу вони не здатні. Яйця складені в корзині або чистому горщику зберігайте у сухому, чистому й свіжому помешканні.

2) Не збірайте зразу багато яєць. Чим довше лежать яйця, тим більше вони всихають і стають легшими. А по великих містах, за кордоном, де найвигідніше можна продати яйця, їх купують на вагу.

3) На поклад кладіть мічені яйця. Намічати можна вуглиною. А ще краще поклад зробити з крейди або з глини побіленої крейдою з вапною. Ніколи не треба мішати поклада—розбовтька або несвіжих яєць з свіжими. Від ложки кислого молока скисає цілий глек свіжого. Так само й несвіжий поклад або розбовтьок псує свіжі яйця. Тільки цієї шкоди зразу не помітиш.

4) Зберігайте для продажу тільки чисті, великі й свіжі яйця. Чим свіжіші й більші яйця, тим вони дорожчі.

5) Мити забруджені яйця також не слід, бо яйця від води також псуються швидче, ніж сухе не обтерте. Коли обтирати та зчищати з яєць бруд, то разом з цим зчищається з скаралупи й осуга, яка не дає яйцеві швидко псуватись.

6) Ніколи не здавайте до кооперативу старих зіпсованих яєць, бо одно погане яйце псує тисячі свіжих.

7) Гнізда для курей тримайте чистими, частіше міняйте в них солому.

9) Привчайте курку нестись в одному місці. Додержуючись повсякчас цих правил, ви допоможете своєму кооперативові вигідно продати яйця. А в прибутках кооперативу є й ваша частка

І. Холмський.

Курчата.

Немає, мабуть, другого зажливішого моменту в птахівництві як вилуплювання курчат. Господарки в той час стурбовано ждуть, скільки то їм квочка курчат висидить.

Добре тій господарці, яка вміє спокійно поводитись і знає, що без пори нічого не буває. А коли господарка надто полохлива та цікава, вона може собі нашкодити, що-разу заглядаючи під квочку. Треба добре запам'ятати, що засовуючи під квочку свої холодні руки, господарка захолоджує яйця, від чого можуть загинути курчата. Досить тепла треба й тоді, коли курчата вже вилупилися, але ще не обсохли. Коли курчатам буде холодно, вони поколіють. А господарка буде обвинувачувати в цьому квочку, хоч сама вона в цьому винна.

Правда, господарці треба стежити за квочкою, коли вона вилуплює курчат. Господарка повинна наготувати чисте гніздо на зміну і по маленьку та спокійно виймати з-під квочки ті курчата, які вже обсохли. Забирати з-під квочки обсохлих курчат треба для того, щоб квочка не підіймалась увесь час та не застудила решту яєць.

Коли вилупляться всі курчата, квочку треба на якийсь час випустити на двір, нагодувати її, а тим часом наготувати нове гніздо. Старе гніздо треба викинути. Найкраще робити гніздо не в обичайці, а просто на купці землі чи піску, постеливши зверху соломи. Квочку, після того, як вона висиділа курчата, треба неодмінно помастити оливою—під крилами, шию та копчик. Це робиться для того щоб не завелись у курчат воші. Воші, оливи бояться і гинуть від неї. Слід помастити оливою і самих курчат.

Після того, як курчата вже обсохли та починають потроху метушитися, треба їх уперше нагодувати. Для цього треба постелити на землі чисту ганчірку і насипати на неї харчів. Пустити до курчат і квочку, щоб вона вчила курчат їсти.

Перші 4—6 день треба годувати курчат що-години. Далі можна годувати що-дві години і давати розварене та парене пшоно, бо неопарене має в собі гіркоту. Конопляне насіння, гречану крупу та ячмінну теж треба парити, бо твердим годувати малих курчат неможна.

Через тиждень курчатам треба давати вже сире пшоно, коноплю, ріжну кашу, мочений хліб і до моченого хліба, або вареної картоплі, треба додавати дрібно посіченої кропиви, трави, кровавнику, щавлю. Зелень дуже корисна річ для курей. Як-що тепло на дворі, випустити курчат гуляти, то вони собі найдуть піску грубого, камінців та всього того, чого господиня й не знає часто, що воно необхідне для курчат. Крім того, вони собі найдуть жучків, комах та червячків, яких їм жодний харч не може замінити. Як що погода погана, то треба дома дати піску та вмішати туди якогось насіння, щоб курчата греблись та мали роботу, бо инакше будуть скучати та цівкати без кінця. Гарно також давати малим, їсти сир та пити ставити молоко свіже, від того вони гарно ростуть і швидко стають бадьорими. На другому тижні треба курчат годувати що-три години, а як що вони гуляють на волі то й що-чотирі, бо вони собі самі вже трохи харчів найдуть. Головне, добре нагодовувати на ніч, бо вона довша від дня, то щоб не голодали. На третьому тижні курчата вже досить великі і їх можна годувати чотирі рази на добу, звіше годуючі на ніч більш. Тепер вони вже самі харч шукають та гребуться цілий день. До місяця треба пильнувати, щоб не пускати на холодну росу, захищити від дощу, бо можуть простудитись і погинути.

Як вберуться в пір'я, то тоді курчатам минає всяка небезпека. Вони тоді герої, вже все страшне пережили і нічого не бояться крім голоду.

Отож господаркам треба добре пильнувати курчаток змалку то тоді тільки з них виростуть путні кури.

О. Сачківська.

Що читати селянці.

(Стаття сьома).

Напевне, свято 1 травня вже мине, як читачки журнала „Селянка України" дістануть оці наші поради, та проте незайво буде хоч трохи прочитати про свято 1 травня; дарма, що воно одно із старіших свят, про нього ще мало знають у нас на селах. То ж порадимо кілька книжок, як от такі:

Лізов—Свято перше травня й чому його святкують (ціна 6 коп.) — це проста, легенька і невеличка книжка. Трохи складніша, а зате і повніша вийшла цими днями—**I травня—свято праці—збірник з оповідань,** подій, статтів—(ціна 60 к.), або виготуваний Всеукр. Упр. Сельбудів збірник „**I травня**"—в якому так само є доволі цікавого матеріялу, статтів, спогадів.

Перше травня чи не найостанне з цілої низки революційних свят весною та влітку. Всі на селі занялися працею, то чи хіба до свят та читання. Одже все ж таки у неділю чи під дощ, як знайдеться вільна година, не завадило б прочитати хоч невеличку книжку яких нових письменників.

Недавно видано гарні і недорогі книжки — **Громова—„Революція"**—3 оповідання з часів боротьби з бандитами, **Копиленка—„Мокедон Блин"**—пригода з двома малярами, як вони церкву фарбували, попали до бандитів, а потім вирвались. **Шиманського—„Зелена брама"**—з незаможницького життя, повість, **Косинки—„Коло воріт"**—невеличке оповідання з сільського життя.

Держ. Видавн. України видало багатенько невеличких дешевих книжок **по сільському господарству.** Тут єсть і про боротьбу з посухою, що робити з бур'янами, на віщо треба сіяти трави, про хвороби на картоплі, як краще повести сільське господарство. В цих книжках кожен знайде багато гарних порад, бо писали книжки аргономи, добре перевіривши на ділі свої поради. А по селах у нас ще й досі не вміють хліборобити, хоча з діда-прадіда коло землі. То слід ще раз повчитися, може воно таки поможе краще оту землю ворушити та врожай збирати як у людей по чужих країнах.

Мих. Биковець.

Здорова зміна є запорукою щасливого майбутнього.

Про боротьбу з туберкульозом (сухотами).

З 24 травня по всій Україні провадитиметься трьохденник в справі боротьби з туберкульозом. Через що саме проти цієї хвороби провадиться така велика кампанія і чому на боротьбу з туберкульозом закликається все населення, всі живі сили країни?

Та через те, що туберкульоз є найлютіший ворог людкости, особливо трудящих, бо пролетаріят найбільше хворіє на туберкульоз.

Туберкульоз псує не тільки легені, але й инші органи як от шкуру, кости, залози, а також всі внутрішні наші органи. На цю хворобу хворіють не тільки дорослі, а також і діти і, навіть грудні діти. Раніш думали що грудні діти не хворіють на туберкульоз. Але виявилось, що це помилка. Тепер ми вже напевне знаємо, що на туберкульоз хворіють і грудні діти.

Де-які дитячі пошесні хвороби, як от кір та кашлюк, особливо коли дитина зразу після кашлюку захворіє кором, або навпаки. Ці хвороби утворюють сприятливі умови для розвитку туберкульозу. А коли дитина уже хвора на туберкульоз, то дитячі пошесні хвороби прискорюють і збільшують розвиток туберкульозу.

Для того, щоб успішно боротись з туберкульозом серед дорослих, цю боротьбу треба розпочинати майже змалку. І тільки тоді всі засоби боротьби будуть доцільними. Через це дуже важливо ще грудну дитину так годувати й виховувати, щоб вона набралася сили. Це дасть можливість дитині краще справлятись з хворобами і зокрема з туберкульозом, ніж дитині погано вигодуваній, з виснаженим здоров'ям.

Найбільше діти хворіють на туберкульоз залоз. Коли дитина не охоче їсть, коли вона млява, бліда, коли час від часу у дитини з'являється жар, то тут треба думати про туберкульоз, про затруїння туберкульозом всього організму дитини.

Найкраще лікувати таких дітей чистим повітрям, сонцем і доброю їжею. Таке лікування переводиться в так званих «оздоровлюючих» установах, в санаторіях та літніх дитячих майданах. Але й сама школа, що в ній довгий час перебувають діти, мусить оздоровитися. Для того, щоб у школі дитина фізично себе розвивала, а не виснажувала, школа мусить бути добре налагодженою. Школу треба, як слід поремонтувати і тримати в належній чистоті, бо сміття й порох забруджують повітря. Забруджене повітря сприяє захворінню на туберкульоз, особливо коли довго перебувати в такому повітрі.

Свіже повітря зміцнює дитячий організм. Через це треба пильно стежити, щоб шкільні класи добре провітрювались, а ще краще, коли б діти провадили своє навчання при відчиненій кватирці. Для того) щоб у кватирку не віяв різкий вітер, її (кватирку можна завісити марлею. В таких випадках можна вчитись при відчиненій кватирці і в-зимку. А коли хоч трохи потеплів, всі заняття треба провадити на відкритому повітрі. В-літку діти повинні зміцнювати своє здоровля. Для цього треба організувати дитячі літні майдани та санаторії зпрощеного типу, де діти добре годуються, вигріваються на сонці, дихають чистим повітрям, не переутомлюються і взагалі провадять, як то кажуть, нормальне життя. Але на всі ці оздоровлюючі засоби потрібні кошти.

Туберкульозний трьохденник має на меті утворити здорову зміну борців, закликати до цієї справи всі громадсько-пролетарські шари населення і зібрати кошти для організації цих оздоровлюючих установ. Всі мусять об'єднатися на боротьбу з туберкульозом, бо цей ворог сильний і для боротьби з ним повинні об'єднатися всі.

Ф.

Ганна Пшенишна.

Ганна Пшенишна—селянська дитина. Народилась вона в містечку Шишаку на Полтавщині. Коли їй було три роки, вона осліпла. Семи років, мати віддала її до Полтавської трудової школи сліпих. У дівчини виявилися не аби-які здібності, а особливо до музики та співів. Дванадцяти років Ганна приступає до вивчення музики. З того часу вона вважає себе щасливою людиною. Ганна ввесь час готується до екзамену, щоб вступити до Полтавського музичного технікуму. Цей екзамен вона склала з успіхом, при чому професура технікума відмітила у Ганни надзвичайну музичну память. Зараз вона учиться в Полтавському музичному технікумі і час-від-часу виступає на концертах.

За царату Ганні Пшенишній напевне б довелося ходити з поводатарем по ярмарках та базарах, збираючи милостину, а тепер—вона активний член великого колективу робітників, що творять пролетарську культуру.

Гр. Рогозовський.

Ганна Пшенишна.

ВЕСЕЛА СТОРІНКА

Дитячі ясла.

I.

— Дитячі ясла!.. Брехні точать,
Щоб людям голови морочить! —
Кумі своїй казала Марта. —
Чого б тоді була я варта,
Коли б свого малого Йвася
Та віддала в дитячі ясла?..
Адже ж чужі йому там люди,
Ніхто глядіть його не буде.
У мене є моя Оксанка —
На все село примірна нянька...
Не діждуть ті дитячі ясла,
Щоб віддала до них я Йвася.

II.

У поле Марта поспішає
Оксанці Ивася доручає:
— Гляди ж — із двору ні ногою,
Щоб був Івась ввесь час з тобою...
Як тільки мати за ворота,
Оксанка вистрибом в городи
Шукать пасльону, ріпи, маку...
А коло Йвася — кіт, собака
Та ще свиней черідка ціла.
Кричить Івась, що має сили...
Надійде вечір. Прийде Марта,
Плачу у неї повна хата.

III.

— Робіть як знаєте, кумасю, —
Казала Текля: — я Улясю
Й Петруню в ясла посилаю,
Бо няньці я не довіряю, —
Няньок самих коли б глядіти,
Не то, що доручать їм діти:
Вони з малими вам накоять,
Коли не гасом їх напоять,
Так нагодують блекотою
Або — вквітчають кропивою...
Робіть як знаєте, кумасю,
А я дітей даю у ясла.

IV.

В дитячі ясла Текля ходить,
Що-дня дітей туди одводить.
З ясел прямує на роботу,
Що до дітей — нема турботи,
Бо Текля наша добре знає —
Дітей в дитяслах доглядають.

За ними є кому ходити:
Дають там дітям їсти й пити.
Надійде вечір — Текля знову
Бере дітей своїх до-дому.
З дітьми за день не сталось лиха, —
У Теклі, в хаті любо й тихо.

Антоша Ко.

Видає *Ц. В. роб. і сел. К. П. (б) У. та газета „Селянська Правда“.* Редагує *Колегія.*

Харків, Друк. «Червоний Друк». Зам. Ч 10553. Тир. 10.000.

Почтова скринька.

А. Костецькій, (Олександрійщина), Я. Литвиновій, Капустині А., Густовій (с. Новий-Буг), Макарівській (м. Іванків), Марті Венець (Набутівська цукроварня), Чистяковій (Винниця), Соболевській (Винниця), М. Кравченко (Вовча), Аргонській (Сміла), М. А. Зубковій (с. Андріївка) Каравіну (с Обухівка), Р. Риз (м. Боришполь), учит. Сілко (м. С. Константинів), делегатці Палажці (Олександрійщина) і Я. Чернявській (Олександрійщина).—Ваші дописи про святкування дня 8 березня не підуть: усі вони мають один і той же характер, а до того ще й багато їх надіслано до редакції, що всіх умістити не маємо змоги.

М. Коломійцевій, А. Зубковій, В. Бокитько (Лубенщина), А. Пошві, А. Яркиній, А. Василенко (Чернигівщина), Ф. Думовській (Поділля), К. Бібік (с. Артемівка), Маренич (Харківщина), М. Безній, Т. Дибачевській, П. Шубинській (м. Ічня), С.-Б. (Харківщина) і А. Дубнер, О. Ахматова.—Ваші дописи не підуть, бо вони здебільшого розтягнені на 2—3 сторінки, а фактичного в них нема нічого. Привчайтеся, товаришки, писати коротче і описуйте лише саме головне.

П. Тур (Лубенщина) та делегатці Марії (с. Гарбузинка).—Про перевибори Сільради тепер міститити дописа запізно.—Не піде. Надалі просимо писати.

В. Шахмардан-Бекові.—Передали до „Плугу".

С. Степаненко (Очаків).—Ваші дописи так надруковані, що ми не змогли нічого в них розібрати. Надалі ставтесь до дописів охайніше.

Делегатці Кириченко.—Ви в своєму дописі, товаришок, аж до „раю" дописались. Переборщувати не слід. Не піде.

О. Янові (Київщина).—„Не лякайте—ми й так налякані"—передали „С. Пр." Пишіть про жінроботу.

Л. Ермаковій (Бирзула).—Віршів російською мовою не містимо.

П. Темрявому.—Число журналу і гонорар надіслали по вказаній вами адресі. Надіслані вами дописи не підуть: занадто довгі вони для нашого журналу.

К. М Мінаєвій (Тульчин).—Знимок—„Тульчинські дитясла" до журналу не годиться: неяскравий.

„Своїй" (Миргород).—Жінкоркою зарахуємо вас, але пишіть розбірливіш.

М. Шипаковій (Машевський район).—Фотографія тов. Панченкової для використання в журналі не годиться.

Золочівському (Харківщина).—„Відучити від старої звички"—не піде. Про це можна сказати жінвідділові на місці.

Колядовій (Шевченківщина) „Что я сделала с книгами", **О. Максимовій**—„Андреевские крестьянки просыпаются"—дрібні факти. Не піде.

Савранській делегатці (Саврань).—Стаття „Жіноча доля" нічого нового не дає: про все це казано й переказано. Пишіть краще про вашу практичну роботу серед селянок.

Чернигівським курсанткам.—Замітки ваші не підуть. Коли роз'їдетесь по селах, просимо писати звідти про життя-буття селянок.

З. Вільбік.—Вашого листа передали до жінсекції „Плугу".

Д. Г. Кушнеренкові.—Одного дописа містимо, решта не піде: мало маємо місця.

Жінробітникам Київської округи.—Знимок вашої округової наради для використання в журналі не годиться: неяскравий.

Тов. Хвилі.—Жінкоркою зарахували. Просимо писати.
